

DABARTIES BILDESIUOS

Tas, kas eina į gyvenimą skieisti Kristaus mokslą, o tai turi visi daryti, gerai teįrašo į savo protą ir širdį, kad Krikščionybė išveržė į plačiausias pasaulio šalis ne ilgais ir iškalbingais ginčais, bet žaviu pavyzdžių tų Krikščioniškų papročių, kurie buvo visiškai priešingi pagonių neteisybei ir supuvimui.

Kaip dvasios dalykų nepaisome, kai Dievas vejamasis iš visų gyvenimo sričių, kai žmonės nebesirūpina vadaus gyvenimu, tada kraštas doroviškai puola ir atrodo, kad Dieviškoji Apvaizda blogiesiems leidžia daryti, ką jie nori. Kad ir kažin kaip ten būtų, turi atsirasti apaštališka širdimi žmonių, kurie duotą naują toną gyvenimui ir šaltai ir žiauriai aplinkumai daugiau šviesos ir šilumos.

Katalikas, kuris neremia katalikiškos spaudos, neturi teisės vadintis geru Bažnyčios vaiku.

Vyskupas Ketteleris

DARBININKAS

AMERIKOS LIETUVIŲ R. K. ŠVENTO JUOZAPO DARBININKŲ SĄJUNGOS ORGANAS

LITHUANIAN NEWS
Published every
TUESDAY and FRIDAY
366 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

EINA NUO 1915 METŲ

TEL. SOUTH Boston 2680

ANTRADIENIS (Tuesday) RUGPIJTIS (August) 2 D., 1938 M., No. 58.

TEL. SOUTH Boston 2680

KAINA 5 CENTA

Klaipėdos Riaušininkai Prisi- pažįsta Esą Svetimų Sukurstyti

Kaunas, liepos 29 d. — Į Darbo Stovyklą pasiųsti keli svarbesni Klaipėdos uosto riaušininkai prisipažįsta buvę svetimų sukurstyti ir prašo malonės.

Netoli Klaipėdos Išdegė 50 Ha Miško

Liepos m. 9 d. kilo gaisras Melneragės miške, tuojau už Klaipėdos švyturio. Nors gaisras buvo greit likviduotas, tačiau ugnis spėjo išnaikinti apie 50 ha miško.

4,000 Darbininkų Išvažiavime

Dalyvavo Ne Tik Iš Naujos Anglijos Bet Ir Iš Tolimųjų Lietuvių Kolonijų

Sekmadienį, liepos 31 d., Palangoje, Methuen-Lawrence, Mass. įvyko LDS Naujos Anglijos apskrįčio išvažiavimas "Darbininko" naujos Intertype mašinos fondo naudai. Suvažiavo iš visos Naujos Anglijos lietuviai darbininkai ir profesionalai. Buvo net ir iš tolimųjų lietuvių kolonijų, būtent, Philadelphia, Pa. Dr. Gilis su žmona; iš Waterbury, Conn. pp. Stulginskų šeima — p. Stulginskienė, pp. Stulginskaitės — Jadvyga, Sofija ir Ona ir p. Edmundas; K. Karinauskas, p. Balanda ir kiti; iš New Yorko ir kitų kolonijų. Ekspertų apskaitliavimu išvažiavime buvo virš keturių tūkstančių žmonių. Kadangi parkas didelis (90 akrių), tai visi niekad nesuėjo į vieną vietą. Pusę žmonių buvo prie ežero, o kita pusė prie parko namo, kur išpildyta ir tos dienos programa.

Išvažiavimo dalyviai labiausiai buvo užinteresuoti I. J. Fox kompanijos kailinių paroda, kurią prirengė tos kompanijos atstovas p. Bernardas Koraitis. Parodos komentatoriu buvo p. Ona Koraitienė. Paroda buvo įdomi ir visus patenkino, ypač ponias ir paneles.

Vaikučių programa, kuriems vadovavo p. Ivaškienė iš So. Bostono buvo turininga. Vaikučiai dainavo, šoko lietuviškus tautinius šokius. Sporto programa, vadovybėje p. Mykolo Grendelio ir Aleksandro Ivaškos, taip pat gerai pavyko. Sporte dalyvavo jaunimas. Mayoro Tobino dovanotą taurę laimėjo So. Bostono L. Vyčių ratelis už "soft ball" žaidimą.

Reikia pažymėti, kad parkas po audringo ir smarkaus lietaus penktadienį, liepos 29 d., nebuvo palankus to išvažiavimo dalyviams. Kaikurie supurvinavo savo batus batus beklampodami purvyną prie svetainės, kur įvyko kailinių paroda. Ta vieta skyrė svetainės kalniuką nuo ežero pušyno, ir išrodė j demarkacijos liniją. Vilniaus krašte. Bet žmonės nepaisė, nes žino, kad tai ne rengėjų kaltė, kad tiek daug prilijo.

Suvažiavusieji tikrai turėjo gerą progą pasimatyti

su senai matytais giminėmis ir pažįstamais, pasigereiti išvažiavimo programa, patyrti vieni kitų vaišingumą. Tas išvažiavimas parodė kiek daug LDS ir "Darbininkas" turi rėmėjų ir prietelių, kiek daug žmonių linki, kad laikraštis "Darbininkas" pasiektų kiekvieno lietuvių namus.

Negalima praeiti nepaminėjus ir tų šimto ar daugiau nuosirdžių darbininkų ir darbininkių, kurie iš pasišventimo darbavosi per visą dieną, aptarnaudami suvažiavusius svečius ir viešnius. Mokytoja Jėdviga Stulginskaitė iš Waterbury, atvykus su savo mamyte, sesutėmis ir broliuku praleisti linksmai dieną darbininkų išvažiavime, neišskentė neprisidėjus darbu. Ji pasiėmus pakelius tikietelių ir juos sekmingai išplatino tūkstantinėje minioje. Tai pavyzdinga darbininkė. Vietinių darbininkų ir darbininkių negaliu išvardinti, nes neturiu sąrašo, bet gal tai padarys išvažiavimo rengimo komisija. Pažymėsiu tik tiek, kad visi ir visos 90 laipsnių karštyje dirbo labai nuosirdžiai. Garbė jiems visiems. LDS ir "Darbininkui" liks nemažai pelno.

Daug kas klausia: "Kas laimėjo kailinius?" Atsakysiu: laimėjo lietuvaitė iš So. Bostono, o rašomąją mašinėlę laimėjo lietuvis iš Cambridge. Vardus paskelbs išvažiavimo rengimo komisija oficialiai kitame "Darbininko" numeryje. Beje, reikia pažymėti ir Marianapoliečių nuosirdumą ir pasišventimą "Darbininkui". Iš Marianapolio Kolegijos atvažiavo, rodos, autobusu būrys studentų ir keli profesoriai.

Taigi LDS Naujos Anglijos apskrįčio surengtas išvažiavimas "Darbininkui" praėjo sėkmingai.

Žemės Drebejimas New Yorke

New York, rugp. 1 d. — Pereitą penktadienį New Yorko mieste buvo jautiamas stiprus žemės drebejimas, ypač Bronxe. Gyventojai sukilo iš miego ir drebėjo iš baimės, kad nesu-

Vaidai iš Lietuvos gimnazijų moksleivių Olimpijados, kuri įvyko Kaune, š. m. birželio 11, 12, 13, ir 14 dienomis. Moksleivių Olimpijada yra įžanga į didžiąją Lietuvos tautinę Olimpijadą, kuri netrukus įvyks Kaune, dalyvaujant viso pasaulio lietuviams.

Šv. Tėvas Smerkia Rasių Kiršinimą Italijoje

Vatikanas, rugp. 1 d. — Šv. Tėvas, Popiežius Pijus XI griežtai pasmerkė Italijos diktatoriaus pastangas pradėti kovą prieš žydus ir kitus "ne-ariškus" žmones. Popiežius pareiškė, kad visi žmonės, nežiūrint kokios tautos, sudaro bendrą žmonių, vieną šeimyną Dieviškojo Tėvo. Italijos diktatoriaus, matyt akiai seka Vokietiją. Bet Mussolini ir Hitleris beveddami kovą prieš rases ir Katalikų Bažnyčią suklups ir žus. Katalikų Bažnyčios nei pragaro vartai nenugalės.

Japonai Sumušė Tris Kiniečių Divizijas

Shanghai, rugp. 1 d. — Japonijos kareiviai veržiasi gilyn į Kiangsi provinciją iš Kiukiang. Per 24 valandas japonai sumušė tris kiniečių divizijas. Bet kiniečiai sulaukė japonus abejuose Yangtze upės pusėse. Smarkūs mūšiai eina arti Kuling, kalnų rezorto, kur yra nemažai ir užsienių pabėgėlių.

Kraujo Praliejimas Palestinoje

Jeruzalė, rugp. 1 d. — Prie Jordano upės vėl susikirto žydai su arabais. Aštuonius arabus užmušė ir daug jų sužeidė. Per visą liepos mėnesį užmušta 201 žmogus ir sužeista 473. Tarp užmuštųjų yra 141 arabas ir 60 žydų ir sužeista 303 arabai ir 170 žydų. Liepos mėn. įvyko 26 susikirtimai žydų su arabais. Galimas daiktas, kad žydai ir Palestinoje neteks autonomijos, nes Anglija nepakės tokių pasikartojamų susikirtimų.

300,000 Raudonosios Armijos Kareivių Toliuose Rytuose

Londonas, Anglija, rugp. 1 d. — London Daily Express praneša, kad Toliuose rytuose Rusija turi sutraukusi 300,000 raudonosios armijos kareivių, iš kurių apie 70,000 stovi arti susikirtimo vietos. Apskaičiuojama, kad 1500 karo orlaivių stovi arti karo lauko ir laukia įsakymo; daugiau kaip 100 submarinų ir torpedinių laivų stovi prie Vladivostoko.

Bombos Sprogo Teatre

Hartford, Conn., rugp. 1 d. — Proven Picture teatre sprogo dvi draskančios ašarinės bombos. Tūkstantis keturi šimtai žmonių turėjo išbėgti iš teatro apsiašaroje. Policija sako, kad toks pat įvykis buvęs ir Tremont teatre Bostone. Bombos esą padarytos namuose. Per keletą savaičių teatrų unijistai darbininkai piketavo tuos teatrus, bet teatrų kompanijos gavę teismo draudimą piketuoti. Todėl spėjo, kad streikieriai padėjo bombas. Bet tai tik spėjimas.

Amerikos Lietuviai Tautinėje Sporto Olimpijadoje

Kaunas, liepos 28 dieną, Tautinės Olimpijados krepšinio turnyre pirmoji Amerikos lietuvių komanda, nugalėjusi AUSA 27:13 ir GRANDI 30:16 pateko finalą. Antroji Amerikos lietuvių komanda pralaimėjo prieš LFLS 25:11. Finalo dėl aukso medalio penktadienį (liepos 29 d.) rungsi pirmoji Amerikos lietuvių komanda ir LFLS. Kas laimėjo dar negavome žinių.

Amerikos Lietuvių Krepšinio Komanda Laimėjo Pirmą Vietą

Kaunas, liepos 29 d., Amerikos lietuvių krepšinio komanda žaidė su taip pat tvirta LFLS komanda ir laimėjo Tautinėje Olimpijadoje pirmą vietą 27:21. Žaidimas buvo labai gražus ir įdomus, kuris sutraukė tūkstančius kauniečių ir artimesnių miestų gyventojų.

Japonai Įsibrovė į Rusijos Teritoriją

Maskva, Rusija, rugp. 1 d. — Sovietų Rusijos oficialių žinių agentūra pripažįsta, kad rusai buvo sumušti ir japonai užėmė sekmadienį dviejų ir pusės mylių Rusijos teritorijos. Rusai sako, kad smarkūs mūšiai įvyko Kazanio ežero vakarinėje dalyje. Mūšiai ėjo per kelias valandas.

Stalinas susišaukė savo patarėjus pasitarimams dėl įvykių Manchukuo valstybėje. Rusijos diplomatinuose rateliuose kalbama, kad Stalinas ruošias griežtą protestą Japonijai, kuriame reikalaus, kad japonai išsineštų iš Manchukuo ir Rusijos teritorijų.

Suklastotais Dokumentais Gavo Kunigo Šventimus

"Oss. Romano" liepos 1 d. paskelbė, kad Ribinske (Rusijoje) 1912 m. gimęs Vladas Ereminas, lietuvis prašalintas iš kelių bažnytinių kolegijų, sugebėjo suklustotais dokumentais gauti kuniga šventimus ir kad šv. Tėvas jį degredavo, neduodamas jam jokios vilties, ateityje atgauti teisę tapti kunigu.

Rusų – Japonų Karas

Tokio, Japonija, rugp. 1 d. — Japonų karo žinių biuras praneša, kad Manchukuo parubežyje įvyko pasikartotini smarkūs susikirtimai rusų su japonais. Changkufenge mūšiai rusai liko sumušti. Jie bėgdami paliko 50 rusų kareivių užmuštų ir paliko nemažai amunicijos ir karo įrankių. Japonai atėmė iš rusų strateginį Changkufeng kalno viršūnę arti Manchukuo ir Japonijos rubežiaus.

Japonijos vadai turėjo kelis susirinkimus, kuriuose apkalbėjo netikėtus susikirtimus su rusais. Korėjos armijos centro apskaičiavimu, susikirtimuose užmušta 200 rusų kareivių ir rusai prarado daug karo įrankių ir amunicijos. Kiek žuvo japonų neskelbia. Mūšiai įvyko netikėtai, nes Tokio ir Maskva buvo pareiškė, kad nesusipratimus išspręs taikiu būdu, bet įvyko priešingai. Dabar nežinau kuo tas konfliktas baigsis. Gali išsivystyti i karą.

Rusų – Japonų konfliktas prasidėjo po to, kada rusų kariuomenė įsibrovė į Manchukuo valstybę ir užėmė apie 1000 jardy Changkufeng kalno ir pradėjo stiprintis. Pirmiausia rusų kariuomenė susikirto su japonų rubežiaus sargyba. Iš to išsivystė smarkūs mūšiai Šacofenge ir Čangkufenge. Sovietai didžiomis kanuolėmis taigpi bombardavo Kučeng.

Kareiviai Bombardavo Kiniečių Įstaigas

Lawrence, Mass., rugp. 1 d. — Tautinės sargybos kareiviai ašarinėmis bombomis bombardavo kiniečių naktinį klubą ir taigpi kiniečių skalbyklą.

Naujas Sklandymo Rekordas

Kaunas, liepos 29 d. lakūnas Pyragius pasiekė naują rekordą, nusiklėdęs be motoriniu lėktuvu (sklandytuvu) 180 kilometrų.

mažai amunicijos ir karo įrankių. Japonai atėmė iš rusų strateginį Changkufeng kalno viršūnę arti Manchukuo ir Japonijos rubežiaus.

Japonijos vadai turėjo kelis susirinkimus, kuriuose apkalbėjo netikėtus susikirtimus su rusais. Korėjos armijos centro apskaičiavimu, susikirtimuose užmušta 200 rusų kareivių ir rusai prarado daug karo įrankių ir amunicijos. Kiek žuvo japonų neskelbia. Mūšiai įvyko netikėtai, nes Tokio ir Maskva buvo pareiškė, kad nesusipratimus išspręs taikiu būdu, bet įvyko priešingai. Dabar nežinau kuo tas konfliktas baigsis. Gali išsivystyti i karą.

Rusų – Japonų konfliktas prasidėjo po to, kada rusų kariuomenė įsibrovė į Manchukuo valstybę ir užėmė apie 1000 jardy Changkufeng kalno ir pradėjo stiprintis. Pirmiausia rusų kariuomenė susikirto su japonų rubežiaus sargyba. Iš to išsivystė smarkūs mūšiai Šacofenge ir Čangkufenge. Sovietai didžiomis kanuolėmis taigpi bombardavo Kučeng.

Darbininkų Metinis Seimas

Worcester, Mass., rugp. 1 d. — Šimtai Massachusetts Darbo Federacijos atstovų suvažiavo į savo metinį seimą, kurį atidarant kalbą pasakė Senatorius Henry Cabot Lodge (respublikonas). Antradienį kalbą gub. Hurley. Taipgi kalbės ir kiti Massachusetts valstybės kandidatai į gubernatorių. Politikieriai žino, kad jų išrinkimas priklauso nuo darbininkų. Tik gaila, kad jie laimėjo rinkimus dažnai visai pamiršta darbininkus.

VIETINĖS ŽINIOS

Waterburiečiai Pas Jack Sharkey (Žukauską)

Pereitą šeštadienį, liepos 30 d. iš Waterbury atvyko pp. Stulginskis šeima: p. Stulginskis, s. dukterimi: Jedyga, Sofia ir Ona ir sūnu Edmundu ir p. K. Karinausku išpildyti Darbininkų Radio programą. Programą visi Naujos Anglijos lietuviai girdėjo ir ją įvertino. Po programos visi dalyviai sugrįžo į "Darbininko" redakciją, o iš ten nuėjo į International Cafe, 315 Broadway pietauti. p. Stulginskis susipažino su tos valgyklos savininku p. B. Petrusevičiu ir sužinojo, kad esą artimi parapijiečiai iš Lietuvos.

P-lės Stulginskaitės yra profesionalės. p. Jedyga yra mokytoja, o pp. Sofia ir Ona yra slaugės.

Waterburiečiai norėjo pasimatyti su buvusiu kumštinių čempionu Jack Sharkey. Nuvažiavome pas Sharkey į jo taverę, ir kiek palaukus atėjo p. Sharkey. Šių žinių rašytojas supažindino p. Jack Sharkey su Waterburiečiais. Jack Sharkey pasiūlydavo su visais ir kalbėti daugiausia lietuviškai, ypač su p. Stulginskine. p. Jack Sharkey šį rudenį žada vykti į lietuvių kolonijas kalbėti savo tautiečiams apie politiką.

DAKTARAI

Lietuvis Dantistas A. L. Kapočius

251 W. BROADWAY, So. Boston, Mass.
TEL. SOU Boston 2660

Ofiso valandos nuo 9 iki 12, nuo 1:30 iki 6 ir nuo 6:30 iki 9 v. v. Seredomis nuo 9 iki 12 val. vakare Subatomis nuo 9 iki 12 val. vakare Nedėliomis nuo 9 iki 12 val. dieną (pagal sutartį)

Tel. Trowbridge 6330.

John Repshis, M. D. (REPSYS)

Lietuvis Gydytojas

Ofiso Valandos: 2 — 4 ir 6 — 8.
278 HARVARD STREET, Kamps Inman arti Central Sq., Cambridge, Mass.

Jack Sharkey — Gubernatorius

Paklausiau p. Jack Sharkey: Ar Tamsta nesutiktum kandidatuoti į Massachusetts valstybės gubernatorių? Atsakė: "Ne, šiais metais aš nesutikčiau, bet ką gali žinoti, ateityje, jeigu tik piliečiai norės, gal ir galėsiu kandidatuoti". Jis pareiškė, kad apie lietuvių dalyvavimą politikoje jau kalbėjęs su Dr. Povilu Jakimavičiu ir kitais. Šį rudenį Jack Sharkey remia Saltonstall, kandidatą į gubernatorių.

PAMETĖ LAIKRODĖLĮ

LDS N. A. Apskričio išvažiavime, sekmadienį, liepos 31 d., 1938 m., Palangos Parke, pametė moterišką auksinį laikrodėlį. Jei kas rado, prašome pranešti kun. Pr. Jurui, Lawrence, Mass., arba "Darbininko" adm., 366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

SLIUBAI

Liepos 30 d., ištėkėjo panelė Alena Meškauskaitė, gyv. 85 Pleasant St., už Danieliaus F. Callaghan. Liudijo Pranas Darbury ir Pranas Jurkonytė.

Liepos 31 d., iškilmingai apsidėdė Jonas P. Gričiūnas su Ona J. Janulevičiute gyv. 26 Mercer St. Liudytajais užsirašė jaunojo brolis Petras ir jaunosios sesuo Alena.

PIRENGIAMAS BANKIETAS

Praeitą sekmadienį, vietiniai kunigai, pranešė, sv. Petro So. Bostono lietuvių bažnyčioje, parapijiečiams maloniai žinia, kad Lietuvos Dukterų draugija ir kiti prieteliai rengia kun. Pr. Aukštikalniui, S. J. išleistuvių bankietą. Kunigai patarė visiems gausiai susirinkti ir tuomi išleisti, pagerbti ir pagelbėti south-bostoniečių misionieriui. Tėvas Aukštikalnis rugpj. 10 d., išplaukia Lietuvon pora metų pagyventi. Jo viešos išleistuvės įvyksta

ATIDAROMI!

ŪKININKŲ TURGAI ATVIRAME ORE

Antradienį, Rugpjūtio 2 d., Marcella St., Roxbury, Mass. Trečiadienį, Rugpjūtio 3 d., Central Sq., East Boston, Mass. Ketvirtadienį, Rugpjūtio 4 d., Thomas Park, So. Boston, Mass. Šeštadienį, Rugpjūtio 6 d., Wintrop Sq., Charlestown, Mass.

Sie Turgai bus atdaryti nuo 7 val. ryte iki 1:30 val. po pietų. Atvažiuokite kas savaitę ir nusipirkite šviežius produktus tiesiog nuo ūkininkų. (29-2)

Visoki Reikmenys

For Beauty and Comfort

COLUMBIA VENETIAN BLINDS

Parduodame prieinamiausiomis kainomis miltavą, sieninį popierą, daržams frankius. Mes esame Venetian Blinds fabriko agentai, parduodame langams uždengti sietelius — screens langams užlaides visokių rūšių. Paaukite mus apskaitlavimui. Nieko neskaitykite už apskaitlavimą ir įdėjimą, nežinint kaip toli ir neatsilveigiant ar bus didelis ar mažas užsakymas.

Mes specializuojamės Venetian Blinds dėl profesionalių ofisų. Venetian Blinds yra nebrangios ir labai gražiai atrodo

UNIVERSITY HARDWARE CO.

1079 Cambridge St., Cambridge, Mass.
Tel. TRO — 9263
Savininkai: J. Snapkauskas ir H. Baxendale

IVAIRIOS ŽINIOS

Sukilimas Graikijoje

Athens, Graikija, rugpj. 1 d. — Grete saloj, Canea provincijoje įvyko ginkluotasis valstiečių sukilimas. Vyriausybė pasiuntė 7 tūkstančius kareivių ir jureivių maldinti sukilėlius. Crete saloj paskelbtas karas stovis. Sukilėliai buvo užėmę Canea miestą, bet atvykę kareiviai ir jureiviai miestą atsiėmė. Crete sala turi apie 40,000 gyventojų.

Amerikos Lietuvių Pirmyn Choras Vilniuje

Kaunas, liepos 28 dieną — Amerikos lietuvių Pirmyn choras išvyko į Vilnių koncertuoti, bet, lenkams neleidus viešo koncerto, o jau tą pačią dieną vakare grįžo pilni išpušiję iš senosios Lietuvos sostinės į Kauną. Sekmadienį (liepos 31 d.) Pirmyn choras išvyksta į Ameriką.

Svetimi Žmonės Nori Steigti Lietuvių Dviraičių Fabriką

Vienos užsienio firmos

parapijos salėje 492 E. 7th St., So. Boston, Mass., trečiadienį, rugpj. 3 d., 7:30 valandą vakare.

ATOSTOGOSE

Dr. J. L. Pašakarnis su savo šeima išvažiavo atostogų į Cape Cod. Sugrįš į ofisą rugpj. 8 dieną. Ofisas bus atdaras visą laiką; jo pagelbininkė patarnaus reikalui esant.

KRIKŠTAI

Liepos 30 d., tapo pakrikštyta dukterė Andriaus-Onos (Tenterytės) Tauragų vardais Florencija — Ona. Kūmai buvo Stasys Tenteris ir Stanislovas Čibauskaitė.

Liepos 31 d., tapo pakrikštytas Tamas — Albertas sūnus Mykolas — Amelijos Domulevič. Kūmais buvo Jonas Čūnus ir Stanislovas Kavaliauskaitė.

Nuo Karščio Mirė 18

Pereitos savaitės pabaigoje tryliką žmonių prigėrė, o kiti penki žuvo automobilių nelaimėse. Sekmadienį, liepos 31 d. Massachusetts valstybėje keliai buvo užsigrūdę automobiliais.

Paieškomi

Morta, Ieva ir Stanislovas JAKUBAUSKAI, Lauryno arba Raulo Jakubausko ir Mortos Senutaitės vaikai. Jiems priklauso dalis ju mirusio dėdės Jono Jakubausko palikimų. Ieškomi asmenys arba apie juos žinant, prašomi atsinepti į Lietuvos Generalinį Konsulatą, 16 West 75 Street, New York, N. Y.

atstovas susidomėjo dėiračių prekyba Lietuvoje. Ta firma, turinti užsienyje dviraičių fabriką, nori Lietuvoje steigti akcinę bendrovę ir atidaryti dviraičių fabriką Kaune arba Klaipėdoje. Dabar ta firma daro apskaičiavimus, ir po to padarys galutiną išvadą, ar apsimoka Lietuvoje steigti dviraičių fabriką.

Jaudinanti Motinos Kova Su Krokodilu

Tas įvykis buvo šiomis dienomis Pietų Afrikoje. Kažkokia negrė mazgojusi prie vienos upės skalbinius. Šalia upės pakraštyje ji buvo pasidėjusi savo mažą vaiką. Po kurio laiko motina staiga išgirdusi savo vaiko verksmą. Pažiūrėjusi motina pamatė šurpų reginį: jos vaiką tempėsi pagrobęs krokodilas.

Klykdama iš išgaščio motina metėsi į krokodilą, norėdama iš jo atsiimti savo vaiką. Motina sugriebė krokodilui už uodegos. Šliūžas stipriai smogęs su savo uodega ir motiną parmetęs ant žemės. Nepaisant visų pastangų motinai nepavyko krokodilui su laikyti už uodegos. Tada kilmaširdė motina, pastebėjusi, kad krokodilas jau yra visai arti vandens, užlipusi ant jo nugaros. Išgaščintas žvėris tada atvėręs savo žiaunas ir pamatęs savo grobį. Motina pasiėmusi savo sužeistąjį vaiką ir nubėgusi namo. Galima įsivaizduoti motinos džiaugsmą, kai jai pavyko išgelbėti beveik iš beviltiškos padėties savo mylimą vaiką.

Klaipėda

Kodėl Konfiskavo A. A. Petro Kontauto Atvirutes 3 krim. auton. policijos valdininkai perėjo Klaipėdos lietuviškos knygynus ir konfiskavo žuvusio Petro Kontauto atminimui išleistas atvirutes. Atvirutėse yra juodais rėmeliais Petro Kontauto atvaizdas ir toks parašas: A. a. santarietis Petras Kontautas 1938 m. birželio 28 d. vokiečių karių sušaudė riaušėse tragiškai žuvęs nuo autonominio policininko paleistos kulkos. Tėbūna Tau lengva tėvynės žemėlė, dėl kurios Tu žuvai. Per amžius minės Tave lietuvių". Konfiskavo Spaudos Fonde 78 atvirutes, Karvelio ir Ko. — 34 atv. ir "Sandoros" knygyne 53 atv. Pasiėmė ir kriminalinėje policijoje apie konfiskavimo priežastis paaiškino, kad, rašo Vakarai, atvirutės konfiskuotos 1874 m. gegužės 7 d. Vokietijoje iš-

leistų spaudos įsakymu, pagal kurį yra reikalinga pažymėti atvirutėse, kas yra leidėjas. Dabar kriminalinė policija veda tardymą, kas yra tų atviručių leidėjas.

KLAIPĖDA

Ir Lenkai Nori Statyti Laivus Klaipėdoje Lenkų spauda rašo, kad viena lenkų laivininkystės bendrovė veda derybas su Lindenau laivų statybos bendrove dėl dviejų keleivinių laivų statybos. Lenkai nori sukurti laivų pasistatyti Klaipėdoje.

Sakalų Siskridis Čekoslovakijoje

Čekoslovakijoje yra senai gyvuojanti sporto organizacija, vadinama sakalais, kuri rūpinasi išgudryti sveiką kūną, stiprią dvasią ir aukštą valstybingumą. Kas šešeri metai sakalai suskrisdavo ir iškilmingai praleisdavo laiką. Šiais metais sakalų organizacijos nariai suskrido į Pragę paminėti savo dvidešimties metų Nepriklausomybės sukaktį. Tai yra gausi organizacija kuri apima ne tik jaunuolius, bet ir vaikus ir senius. Ši organizacija turi 750.000 narių. Didžiausių iškilmių pradžia buvo liepos m. 3 d. ir iškilmingas paradas liepos 6 d.

Atskiruose sporto pratimuose 30.000 vyrų dalyvavo, o moterų 18.000.

Didžiulėje eisenoje dalyvavo uniformuoti 74.000 sakalų. Eiseną tęsė 5 val. Katalikai turi dar savo sporto organizacijas, kuriuos stiprina, lavina savo kūną, kad jis būtų paklusnus dvasiai. Katalikai dalyvauja, be to, ir sakalų sporto organizacijoje.

Vokietininkai Agituoja Per Seimelį

Klaipėda, liepos 28 dieną, — Paskutinį Klaipėdos Krašto Seimelio posėdį vokietininkai vėl panaudojo agitacijai, kad Klaipėdos Krašte būtų panaikinta Saugumo Policija ir karo stovis.

Latvių Rusų Pasienny Sulaikytas Lietuvos Pilietis

Latvijos pasienio sargyba prie Sovietų sienos su laikė Lietuvos išeivį Antaną Daugėlą, 18 metų, iš Telšių. Jis nelegaliai atvy-

LAISKŲ DEŽUTĖ

SEATTLE, WASH. —

J. M. Kun. Kaz. Urbonavičius

Malonus Tėveli: Sveikinu iš tolimo Seattlio miesto. Šis, miestas gan moderniškas ir išpuodingas. Gatvės plačios ir švarios. Matosi nemažai didelių mūrų. Gyventojų šiame mieste yra apie 425,000. Vyrų daugiausia dirba giriose, lentpiovyklose arba prie laivų. Jūros prieina prie Seattlio taip, kaip Bostonas.

Vakar po pietų su vadu lipome 6500 pėdų į Mt. Rainier. Pradėjome kopti augštytyn — augštytyn... Kolei atsisėdome seneliui Mt. Rainier ant baltos galvos. Pradėjome lipi 2 val. ir kada užlipome buvo 4.30 p. m. Žemai stovėdami ir pakėlę galvas manėme, kad ant kalno viršūnės mažai sniego — bet užlipę pamatėme kitą dalyką. Vietomis tu mažų plotelių sniego akimi negali užmatyti. Vietomis sniegas suvarytas į 300 — 400 pėdų augstumo sieną. Turėdami tam tikrus batus (po padais daug atsikišusių bukų vinių) galėjome pamažu žengti iš vietos į vietą. Viena ranka laikai virvę, o kita kabini sniegą ir ledą su tam tikru kirveliu. Nežiūrint, kad kojos ir šlaidenai dar sunkios ir švininės, ir kad reikėjo tiek daug prakaito ir įtempimo idėti belipant, bet šiuo momentu reikia užmiršti visus pergyventus nesmagumus ir dalytis vien išpuodžiais ir gražumais, kurie viešpatuoja taip aukštai, arti prie dangaus krūtinės.

Senas jau laikas kaip čia lijo. Girios begalo rausvos — daugely vietų girios dega; dienos metu sunku matyti kalnus, nes vietomis dūmai taip tiršti, kad reikia kosėti.

Šeštadienį, 9 val. iš ryto laivu leisimės į gražiąją Alaską. Tenai sakoma yra gan daug aukso (manau Alaskiečiai mokės greičiau mano auksą atimti, pirm negu aš mokėsiu jų surasti).

Iki pasimatymo, Dėdė Anufas.

ko į Latviją ir iš ten nelegaliai norėjo pereiti į Sovietų Rusiją. Pabėgėlis laikomas Rezeknės kalėjime. Daroma kvota.

QUEEN MARY — pasaulio naujausias laivas — ir kiti panašiai žymūs Cunard White Star laivai
BERENGARIA AQUITANIA BRITANNIC GEORGIC
SPECIALE EKSURSIIJA
Amer. Liet. Laivakorčių Agentų Są-gos Ekskursija
Aquitania — Liepos-July 16

Ar norite žinoti, kaip galima gimines atvežti iš Lietuvos? Atsakykite laisla, prašydami "Prepaid Booklet". Gausite veltui iškilmingą informaciją ir rezervacijų reikalingas kreipkitės į: J. J. Stankelis, 233 Pleasant St., Gardner, Mass.
A. K. Neulackas, 1122 Washington St., Norwood, Mass.
R. M. K. Amerikos Lietuviai, 14 Vernon St., Worcester, Mass.
DARBININKAS, 386 West Broadway, South Boston, Mass.
CUNARD WHITE STAR

GRABORIAI

S. Barasevičius ir Sūnus
SENIAUSIASIOS VALSTYBĖS
LIETUVIŲ GRABORIUS ir
BALSAMUOTOJAS
Turi Notaro Teises
254 W. Broadway,
SO. BOSTON, MASS.
Tel. SOU Boston 2590
Gyven. vieta: 838 Dorchester Ave.
Tel. COLUMBIA 5637.

Tel. SOU Boston 1437
Joseph W. Casper
(Kasperas)
LIETUVIŲ GRABORIUS ir
BALSAMUOTOJAS
NOTARY PUBLIC
502 East Broadway,
So. Boston, Mass.
Patarnavimas Dieną ir Naktį.
Residence: 198 M St., So. Boston.
Tel. SOU Boston 3960.

Tel. SOUTH Boston 0815
D. A. Zaletskas
GRABORIUS-BALSAMUOTOJAS
Patarnavimas Dieną ir Naktį
Funeral Home ir Res.
564 East Broadway,
SO. BOSTON, MASS.
Notary Public

James B. Cotter
GRABORIUS
12 Freeman St.,
STOUGHTON, MASS.
Biznio Tel. 236-W
Namų Tel. 236-R

IVAIRŲ SKELBIMAI

Juozas M. Dilis Laikrodininkas

Parduodu įvairiausios rūšies auksinius ir sidabrinus daiktus.

Taipgi ir pataisau.

366 WEST BROADWAY
So. Boston, Mass.

Peter P. Plevack (Plevokas)

Stogų dengėjas ir taisytojas. Taiso ir stato kaminius. Geras Darbas — Kainos Zemos
TURI 25 METŲ PATYRIMĄ
324 E St., So. Boston.
TEL. SOU 1452 — 9419
Apskaitlavimai ir patarimai dykai

Pechell Shoe Store

JUOZAS PEČIULIS, Savininkas
447 Broadway, So. Boston
Parduodu Overglobe ir kity išdirbyčių čėverykus: vyrams, moterims ir vaikams.

Peter's Boston St. Garage

ir Gasoline Station
119 Boston St.,
DORCHESTER
Shop Tel. Gen. 9296,
Namų — Col. 9057
Vietos: 75 karams, taisome maliavojame ir alyvuojame automobilius ir trukus.
Peter Pilvinis, Sav.

Žinios Iš Lietuvos

Ir Arkliai Turės Pasus

Paskutiniiais laikais smarkiai padidėjo arklių vagystės. Krim. policija išdirbo naują būdą kovai su arkliavagiais. Vidaus reikalų ministerijai pristatytas projektas. Tuo projektu visi Lietuvos arkliai turėtų gauti tam tikrus pasus. Pasus išdavintų valsčių ir apskr. valdybos. Tuo būdu vogtieji arkliai būtų sunku parduoti. Manoma, kad šis projektas bus priimtas ir arkliai gaus savo pasus.

Vėl Plečiasi Lietuvos - Vokietijos Prekyba

Apie trejus metus trukęs tarp lietuvių ir Vokietijos ekonominis karas pasibaigė 1936 metais. Tą laiką nebuvo beveik jokių prekybinių ryšių tarp šių valstybių. Per tą laiką Lietuvai teko susirasti naujų rinkų, kurios galėtų atstoti plačią vokiečių rinką. Tiesa, Vokietija Lietuvą ekonomiskai smarkiai paspaudė, ypač kad tas spaudimas vyko krizės metu, tačiau nepalaužė. Ekonominis karas tačiau turėjo ir tą gerą pusę, kad per jį Lietuva išsivadavo nuo perdidelės ekonominės priklausomybės nuo vienos Vokietijos rinkos.

Dabar pasibaigė naujos ekonominės derybos su Vokietija. Lietuvos delegacijos pirmininkas direktorius Norkaitis supažindino spaudą su naujoju Lietuvos - Vokietijos prekybiniu susitarimu.

1936 m. buvo sudaryta su Vokietija nauja prekybos sutartis, kurios objektas maždaug siekė 16% bendros Lietuvos prekybos su užsieniais apyvartos. Per paskutinius dvejus metus aplamai mūsų prekybos apyvarta su užsieniais padidėjo, taigi dabar derantis su vokiečiais taip pat busimoji apyvarta numatyta kiek išplėsti. Pernai prekybos apyvarta su Vokietija sudarė 16% visos mūsų užsienio prekybos apyvartos. Kiek galima spręsti iš dabar turimų davinių, atrodo, kad šiemet prekyba su užsieniais galės padidėti apie 20%.

Atsižvelgiant į tai, nustatyta ir busimoji apyvarta su Vokietija. Mes į Vokietiją įvairių prekių išvežame už 42,5 mil. Lt. prie tos sumos reikia pridėti apie 2,5 mil. Lt., ką išvežame į Austriją. Tokiu būdu susidarys apie 45 mil. Lt. Jei prekybos santykiai su užsieniais taip eitų kaip ligi šiol, prekybos apyvarta su Vokietija sudarytų apie 18 — 20% visos šių metų prekybos apyvartos su užsieniais.

Kadangi mokėjimai eina per clearing'o sąskaitą, tokia pat numatoma ir įvežimo prekių iš Vokietijos suma. Kokių prekių iš Vokietijos turėsime pirkti, griežtai nenustatyta. Vokiečiai Lietuvoje pirkis įvairių prekių. Pieno ir gyvulininkystės produktai sudarys apie 60% visos su šiais būsimos apyvartos. Toliau bus išvežama javai, įvairios sėklos (apie 5 mil. Lt. sumai), linai (2 mil. Lt.), miškas (5 mil. Lt.) ir kitos smulkesnės prekės, kaip šeriai, ašutai, skudurai, senos geležys, sėmenų aliejus, spiritas. Visų prekių išvežimo pozicijos šiemet yra padidėjusios, išskiriant tų, kurias pernai nesame išnaudoję.

Aplamai santykiuose su vokiečiais, ypač atsiskaitymo požiūriu, sunkumų, atrodo, nesutiksime, nes saldo ligi šiol pas mus yra vokiečių naudai.

Birželio 30 d. baigęs terminas prekybos sutarties su Austrija. Suprantama, ji ir nebus pratęsta, nustos veikusi. Už visas sąskaitas ligi birželio 30 d. atsiskaitoma su Vokietija. Jei buvo susitarta šilingais, tai atsiskaitoma paskutiniu šilingo kursu (kovo 18 d.), 100 šilingų skaitant 112,35 Lt.

Dėl vadinamojo mažojo pasienio susisiekimo prekybos beveik niekas nepasikeitė. Tik Vokietijos pasienio gyventojams vietoje 750 gramų per savaitę bus leidžiama mūsų pusėje pirkti pilną kilogramą sviesto vienai šeimai.

Gyvulių gabenimui palikta anksčiau nustatyta tvarka. Naujoji sutartis pradės veikti dabar ve-

Liepos 10 d. Klaipėdoje įvyko didžiulė da inų šventė, kurioje, tarp įvairių Lietuvos chorų, dalyvavo ir Čikagos liet. choras "Pirmyn".

kiančiai pasibaigus — nuo rugpjūčio 1 d.

Direktorius buvo paklaustas ir apie ekonomines derybas su Lenkija. Ligi šiol esą pasikeista projektai ir, jei laikas leis, pačios derybos būsiančios dar liepos mėn. bet konkrečiai data ligi šiol nepaskirta. Su Belgija derybos baigtos. Laukiama, kad netrukus Lietuvos pasiuntinys Paryžiuje ministras Klimas nuvykęs į Briuselį suartį pasirašyti. Su belgais apyvartą numatoma išplėsti.

Ruošiamasi praplėsti prekybos santykius su Prancūzija. Tuo tarpu apie būsimas derybas dar nekalbama, nes tebestudijuojami galimūmai.

Reikia pasakyti, kad nors su Vokietija prekybos apyvarta padidinama apie 15 mil. Lt. (o abipusė apyvarta padidės apie 30 mil. Lt.), bet tuo pačiu nesumažinama apyvarta su kitais kraštais, nes krašto gamyba kyla, atsiranda daugiau tinkamų eksportų ir galime patenkinti visus pasižadėjimus užsienių rinkose. Tsb.

Ar Lietuva Gaus Iš Rusijos 60,000 ha Miško?

Lietuvos atstovas įgaliotas tartis dėl miško. — Nežinia, ar apsimokėtų pervežimas. — Lietuva sutinka paimti miško vertę pinigais.

1920 metais Maskvoje buvo sudaryta tarp Lietuvos ir Sov. Rusijos taikos sutartis, kurioje numatyta, kad Lietuvos atstatymo reikalams Sov. Rusija duoda Lietuvai 60 tūkst. ha miško.

Nuo sutarties pasirašymo jau praėjo 18 metų, o tas Taikos sutarties nuostatas vis dar nėra įgyvendintas. Kadangi sutarties nėra aiškiai apibrėžta atiduodamo Lietuvai miško tvarka ir su tuo susijusios išlaidos, tai ligi šiol tas miško kiekis Lietuvai vis neperduodamas. Tačiau Lietuvos vyriausybės atstovai visoms progoms tą Lietuvos pretenziją vis kėlė ir kelia. Dėl tos pretenzijos ypač susirūpinta dabar ir mūsų atstovams Maskvoje įgaliotais šiaip ar taip šį reikalą sutvarkyti. Sov. Sąjunga sutinka taikos sutartimi numatytą miško kiekį Lietuvai atiduoti, bet tokiu būdu, kad jie patys perduodamą miško kiekį pagamintų ir prie Lietuvos sienos pristatytų. Už sugaminimą ir pristatymą Lietuva turėtų užmokėti. Bet kadangi sunku apskaičiuoti, kiek miško brangiau, negu tas miškas vertas, tai Lietuva tokiomis sąlygomis ir negalinti miško perimti. Jei miškas būtų atiduodamas ištolimų sričių, tai tranzitas būtų labai brangus.

Lietuvai pačiai tą mišką sugaminti Sov. Sąjunga nesutinkanti, leisti. Tardamasi su Sovietais Lietuva iškelia dar vieną galimumą, būtent, 60 tūkst. ha miško gavimo teisę pakeisti kita vertybe, pav., pinigais. Jeigu Sovietai su tuo sutiktų, tai klausimą būtų galima lengvai išspręsti.

Liepos 3 d. Garliavoje įvyko visos apylinkės 550 metų Lietuvos krikšto sukaktuvių minėjimas. Minėjime dalyvavo visos Garliavos dekanatas ir kai kurios kaimyninės parapijos. A. Panemunės ir Aleksoto parapijos atžygiavo savo kunigų vadovaujamais organizuotai, su bažn. ir draugijų vėliavomis. Abiejose procesijose atvyko daugiau kaip po 200 asmenų. Skriaudžių parapija suruošė važiuotą savo parapijiečių ekskursiją. Visus organizuotai atvykusius garliaviečiai, vadov. kun. Leono gražiai sutiko ir išlydėjo.

Nuo ankstauro ryto Erdvioje bažnyčioje buvo pamaldos skirtos atskirai vyrams ir moterims. Per jas pasakė pamokslus kun. Dr. Brizgys ir kun. Bakys. Sumą laiką dekanas kun. Račiūnas. Per sumą pamokslą sakė kun. prof. Dambrauskas. Pamokslininkas, minėdamas šias reikšmingas Lietuvos krikšto sukaktuves, priminė visiemis susirinkusiems pareigą atiduoti savo duoklę Lietuvos sukrėtimui darbe, kaip tai yra padarę keletas kartų lietuvių motinos, Kražių didvyriai, dieji vyskupai, kaip Valančius ir kit. Po pamaldų šventoriuje kalbėjo Dr. Pr. Dielininkaitis. Kalbėtojas suminėjo kai kurias naujas atgimstančios krikščionybės apraiškas ir kvietė visus mesti dejonį ir raudančią krikščionybę, o atgamtinės malonės padedami imtis darbų, kuriais būtų atstatyta tiek dvasinė, tiek medžiaginė Lietuvos gerovė.

Sukaktuviai paminėti šventoriuje pastatytas kryžius, kurį pašventino ir atitinkamą kalbą pasakė MA ir VA vyr. Direktorius T. Paukštis. Po to bažnyčioje, T. Paukščio vadovaujami visi iškilmių dalyviai atnaujino savo krikšto pasižadėjimus. Kalbos ir pamaldos buvo visiems gerai girdimos, nes buvo įrengti garsiaikalbiai.

Tik Nesuvažinėjo Lenkų Atstovą

Liepos m. 8 d. apie pusę pirmos valandos Laisvės alėja važiuojo miesto savivaldybės autobusas ir sunkvežimis. Tuo momentu iš Daukanto gatvės į Laisvės alėją suko Lenkijos atstovo Lietuvai p. Charvato automobilis. Automobilis važiuojo p. Charvato tarp autobuso ir sunkvežimio. Sunkvežimis sustrengė į p. Charvato mašiną užpakalinę dalį, mašiną apie metrą atmetė ir šiek tiek ją sulenkė. P. Charvatas po susidūrimo, sustabdęs mašiną ją apžiūrėjo ir įsitikinęs, kad didelių nuostolių nepadarė, niekam dėl to nepareikškęs pretenzijų įsėdė į mašiną ir nuvažiuojo. Sunkvežimis buvo iš Kėdainių.

ATSVĖSTA KOOPERACIJOS DIENA

Lietuvoje Kooperatyvai padarė Milijardinę apyvartą

Kaunas — Šiemet tarpt. kooperacijos diena Kaune plačiau nešvėsta. Ją tik žymiau paminėjo provincijos kooperatyvai. Kaune kooperatyvai dienos proga pasipuošė vėliavomis, plakatais ir k.

Kooperatyvų veiklą Lietuvoje pavaizduos šie skaičiai:

1933 m. sausio 1 d. iš viso Lietuvoje būta įregistruota 1.355 kooperatyvų, tarp jų D. Lietuvoje 1.258 ir Klaipėdos krašte apie 95 — kooperatyvų. Aktyviai veikė D. Lietuvoje 1.094 kooperatyvai. Tarp jų 268 kred. kooperatyvai, 103 miesto kr. ir 46 tarnautojų taupm. skol. kasos; 184 prek. kooperatyvai (140 ž. ū. kooperatyvai, 32 vart. b-vės ir ž. ū. draugijų); 192 koop. pieninės. Šios trys grupės yra stambiausios ir tvirčiausios. Su Klaipėdos kraštu jų skaičius siekia

BAIGIAMA STATYTI PRISIK. BAŽNYČIA

Kaunas — Paminklinės ir viduje. Baigiami nosiniai Priskėlimo bažnyčios statyba sparčiai varoma pirmyn. Šiuo laiku betonuojamas paskutinis bokšto sūrisimas. Ten sudedama daug geležies, kuri turės gerai sukietėti. Paskui bus statoma viršutinė koplyčia ir kryžius. Taigi dar 13 metrų į viršų ir aukštis bus baigtas. Dabar jau visai baigiamas dengti lėkštus stogas. Juo bus galima vaikščioti ir pasiekti antrojo žemesnio bokšto koplytelę žuvusiems dėl Lietuvos laisvės.

Nemažesnis darbas eina ir viduje. Baigiami nosiniai rėmai langams. Šiemet jau sudės duris ir laikinius langams stiklus. Vėliau tuos stiklus pakeis spalvotais vitražais. Be to, daroma aldaug geležies, kuri turės gerai sukietėti. Paskui bus statoma viršutinė koplyčia ir kryžius. Taigi dar 13 metrų į viršų ir aukštis bus baigtas. Dabar jau visai baigiamas dengti lėkštus stogas. Juo bus galima vaikščioti ir pasiekti antrojo žemesnio bokšto koplytelę žuvusiems dėl Lietuvos laisvės.

800 b-vių. Likusias bendroves sudaro daugiausia įvairios draugijos žemės ūkio kultūros tikslais. Jų tarpe D. Lietuvoje 119 žemės ūkio mašinų ir įrankių naudojimo kooperatyvų, ir 182 galvijų kontrolės rateliai. Be to, veikia dar 6 kooperatyvų sąjungos: 1. Lietuvos Kooperatyvų Taryba, 2. Lietūkis, 3. Pieno centras, 4. Liet. žemės ūkio Smulk. šakų ir Spec. Kultūrų Draugijų Sąjunga Sodyba, 5. Žydų Liaudies Bankų Lietuvoje Sąjunga ir 6. Lietuvos Galvijams Auginti ir Kontroluoti Rattelių Sąjunga.

Kr. kooperatyvuose šian dien sutelkta 120.000 narių, 16.000.000 Lt savų lėšų, 80.000.000 Lt išduota paskolų ir 62.000.000 Lt surinkta indėlių. Prekybos kooperatyvai mūsų neprik. gyvenime jau yra padarę apie 1 milijardą 100 milijonų litų apyvartos. Tad jei jie gamintojui ir vartotojui sutalpė tik 1%, tai sudaro jau 11 mil. litų, o jei 5%, tai — 55 mil. Lt. Kooperatinių pieninių darbo rezultatai yra tokie: nuo 1923 m. surinkta pieno 2.391,4 milijonai kg., pagaminta sviesto 97,5 mil. kg. Nuo 1924 m. iki 1938 m. sausio 1 d. eksportuota 99.661,3 tūkst. kg. sviesto už 363.591 tūkst. litų; iš to kiekio kooperatyvams teko 88.193,6 tūkst. kg.

CREMO ALE

Padarytas Tam, Kad Patenkinus Visus!

Atėję į tavernus ar restoranus visuomet prašykite CREMO ALE, kuris yra padarytas iš geriausių miežių ir tinkamai įsėdintas.

CREMO galite gauti iš krano ir buteliuose.

Kartą jo paragavę — visuomet norėsite!

Cremo Brewing Co.

BELDEN ST. NEW BRITAIN, CONN. TEL. NEW BRITAIN, 3700.

VALGOMŲJŲ DAIKTŲ KRAUTUVES

Pirkti pas biznierių mėsą, vaisius, daržoves ir kitokius daiktus, kurie skelbiami "Darbininke" apsimoka, nes jie parduoda šviežius produktus ir maistui patarnauja. Nuėję į bilę kurią krautuvę pasakykite, kad jų skelbimą matėte "Darbininke".

Povilas Bushmanas

48 CRESCENT AVENUE, Telephone Columbia 6702 29 SAVIN HILL AVENUE, DORCHESTER, MASS.

K. Šidlauskas

918 E. BROADWAY, Tel. South Boston 9367 Pirstatau ICE CREAMA ir užkandžius piknikams ir visokiems parengimams.

Perkins Sq. Cash Market

POVILAS BALTRUSIŪNAS, Sav. 490 Broadway, Tel. SOU 3120 SO. BOSTON, MASS.

Profesionalai, biznierių, pramonininkų, kurie skelbiami "Darbininke" tikrai verti skaitytų paramos. Visi skelbimai "Darbininke".

Draugijų Valdybų Adresai

LIETUVOS DUKTERŲ DR-JOS PO GLOBA MOTINOS ŠV.C. Pirmininkė — Eva Markšienė, 625 E. 8th St., So. Boston, Mass. Tel. So. Boston 1298 Vice-Pirm. — Ona Venienė, 311 K St., Se. Boston, Mass. Prot. Rašt. — Ona Ivaškie, 1514 Columbia Rd., So. Boston, Mass. Fin. Rašt. — Marijona Markšienė, 4115 Washington St., Rosindale, Tel. Parkway 0558-W. Išdininkė — Ona Staniulienė, 105 West 6th St., So. Boston, Mass. Tvarkdarė — Ona Mizgirdienė, 1512 Columbia Rd., So. Boston, Mass. Kasos Gl. — Marijona Aukštikalnienė, 111 H St., So. Boston, Mass. Draugija savo susirinkimus laiko kas antrą utarninkę mėnesio, 7:30 val. vakare, pobažnytinę svetainę. Visais draugijos reikalais kreipkitės pas protokolų raštininkę.

SV. JONO EV. BL. PAŠALPINES DRAUGIJOS VALDYBA Pirmininkas, Juozas Švagzdys, 601 6th St., So. Boston, Mass. Vice-Pirm. Albinas P. Neviera, 16 Winfield St., So. Boston, Mass. Prot. Rašt. Jonas Glinckis, 5 Thomas Pk., So. Boston, Mass. Fin. Rašt. Aleksandras Ivaška, 1514 Columbia Rd., So. Boston, Mass. Išdininkas, Andrius Zaleskas, 702 Fifth St., So. Boston, Mass. Maršalka, Jonas Zalkis, 7 Winfield St., So. Boston, Mass. Draugija laiko susirinkimus kas trečią nedėdienį kiekvieno mėnesio, 2 val. po pietų. Parapijos salė, 492 E. 7th St., So. Boston, Mass.

DARBININKAS

(THE WORKER)

Published every Tuesday and Friday except Holidays such as New Year, Good Friday, Memorial Day, Independence Day, Labor Day, Thanksgiving and Christmas

by

SAINT JOSEPH'S LITHUANIAN R. C. ASSOCIATION OF LABOR

Entered as second-class matter Sept. 12, 1915 at the post office at Boston, Mass. under the Act of March 3, 1879

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 Act of October 8, 1917, authorized on July 12, 1918

SUBSCRIPTION RATES: PRENUMERATOS KAINA:

Domestic yearly	\$4.00	Amerikoje metams	\$4.00
Domestic once per week yearly	\$2.00	Vieną kart savaitėje metams	\$2.00
Foreign yearly	\$5.00	Užsienyje metams	\$5.00
Foreign once per week yearly	\$2.50	Užsienyje 1 kart savaitėje metams	\$2.50

DARBININKAS

366 West Broadway,

South Boston, Mass.

Telephone SOUTH Boston 2680.

Tėvai Jėzuitai

Kun. P. Aukštikalnis, Amerikoje gimęs ir čia besidarbuojas Jėzuitas, vyksta porai metų Lietuvon pagalbėti savo Ordino broliams dirbti apaštaliavimo darbą.

Jėzuitai, kaip plačiai žinoma, labai veiklūs. Svarbiausia tai, kad jie veikia sumaniai ir planingai. Jie specialistai mokyklų vedime. Jų įkūrtoji Kaune gimnazija viena iš geriausių visoj Lietuvoje. Ypatingai gera sutvarkytos techninės mokslo dalys: fizika, chemija ir tt. Turėdama tokį prestižą lietuvių tautos akyse, Jėzuitų gimnazija apdrausta nuo suvalstybinimo, kas šiais laikais ypatinai svarbu, nes Jėzuitai auklėja jaunimą pačioj katalikiškiausioj dvasioj.

Siųsdami Tėvą Aukštikalnį Lietuvon, Amerikos Jėzuitai ištiesia brolišką ranką lietuviškajai savo Ordino šakai. Jie tai daro su nemažu pasišventimu, nes Tėvas Aukštikalnis ir čia labai reikalingas. Jis uoliai darbuojasi ir tebesidarbuoja įvairiose lietuvių parapijose, duodamas misijas, rekolekcijas ir šiaip atlikdamas visokeriausių parapijų darbą. Atsižadėdami, kad ir laikinai, uoliaus savo nario patarnavimo, Tėvai Jėzuitai parodo plataus solidarumo ir tampraus vieningumo sąvoką. Ad majorem Dei gloriam et pietatis incrementum (didesnei Dievo garbei ir dievotumo išugdyimui) — tas garsus Šv. Ignaco Lojolos šūkis gyvai tebeveikia Jėzuitų Ordine.

Prieštarina Komunistų Politika

Buvo laikas, kada komunistai manė paimsią Ameriką šturmu. Keletą kartų jie mėgino sukelti generalinį streiką. Tos priemonės sėkmingumas buvo išbandytas Rusijoje. Ten generalinis streikas atsiekė savo tikslą — sukėlė sėkmingą revoliuciją prieš caro valdžią. Tačiau Amerikoje jis nepavyko. Tada komunistai sukėlė visą eilę lokalinių bei vietinių streikų. Jie buvo daromi viens nuo kito atskirai, bet tuo pačiu metu, taip kad Ameriką plūste užplūdo streikų epidemija. Bet ir ta priemonė nepavyko. Komunistai pradėjo dairytis, kas čia būtų per priežastis, ir netrukus priėjo išvada, kad didžiausią jų nepasisekimo klijūtį sudaro katalikai darbininkai. Streikuot kur reikia tai jie streikuoja, bet barbariškų streiko vedimo būdų nepripažįsta, lygiai kaip atmata bedievišką propagandą, kurią bolševikai būtinai iškiša kiekvieno streiko proga, tarsi būtų kova ne prieš kapitalizmą, o prieš religiją. Tokio kvailio streikavimo būdo katalikai darbininkai neprisiima.

Susidūrę su tokia neįprasta jiems situacija, komunistai nebžinojo kas daryti. Pykčio ir pagiežos pagauti, buvo pradėję šmeižti ir pašiepti katalikus ir visai iškomunikuoti religiją. Tas dar pablogino jų reikalą. Katalikai pasiryžo atsipalaidoti nuo bet kokio santykiavimo su komunistais. Tada jau komunistai užėjo visai iš kitos pusės ir pradėjo melintis ir laižyti prie katalikų. Jau, girdi, jūsų tikėjimo nebekliudysim, tikėkite kaip tinkami, tik priimkite ištiestąją mūsų ranką ir drauge su mumis stokite į kovą prieš kapitalizmą. Tą savo ranką jau seniai jie laiko ištiestą, net Popiežiumi vilioja, bet nieks jų rankos nenori priimti, nes per daug krauju susitepus. Bolševikų vadai jau net iš tvarkos išsineša ir griebiasi keistų priemonių. Štai jų vadas Browderis pagaminęs brošiūrą, vardu "Atsišaukimas į katalikus", ir tą brošiūrą bolševikų agentai nešioja į namus, būtinai paskambindami skambutį ir asmeniškai ją šeiminiškams įteikdami.

Kuomet čia eina tas "ištistos rankos ir beldimo į duris vaju", komunistai Londono kongrese žada giedoti bedievybės himną (jau jis įtrauktas programon), Ispanijoje degina, sprogdina, išniekina bažnyčias ir žudo katalikus, gi Rusijoje ugdo valstybinį kapitalizmą, kurs atėmė žmonėms visokią laisvę: ir nuosavybę turėti, ir laisvą dirbti, ir net laisvą mintyti. Kaip suderinti tas priešgynybes komunistų programoje: tiesti "draugišką" ranką katalikams ir drauge juos smaugti; kovoti su kapitalizmu Amerikoje, o Rusijoje būti valstybinio kapitalizmo vergais?

Komunistai tur būt mano, kad neįgudusieji politikoj katalikų darbininkai lengvai duosis suvadžiojami. Bet ir čia teks jiems nusivilti. Katalikai irgi šį tą žino.

Laisvė iškovota ne tam, kad kiti ją užurpuotų, bet tam, kad visi laisvėje gyventų, kvėpuotų laisvu tėvynės oru ir patys prirėkus už tą laisvę mirtį.

ŠIS TAS IŠ UŽSIENIŲ SPAUDOS
LIETUVIŠKI MOTYVAI LENKŲ
LITERATŪROJE

— Vilniaus Vadavimo Sąjunga Tautinės Olimpiados metu įrengia Vilniaus kioską, kuriame bus parduvinėjami Vilniaus klausimais literatūra, vaizdai, atvirukai ir kit.

Tikiu pavadinimu "Warszawski Dziennik Narodowy" Nr. 180, VII. 3 atspaudė straipsnį, kuriame, rašoma, jog Mickevičius pasisakęs, kad jam lietuviškas dangus buvęs daug gražesnis už Italijos padangę, lietuviškų miškų šlamėjimas buvęs daug malonesnis už pietų giesmes. Jis nuolat ilgėjęs Lietuvos, į kurią jis kreipdavęsis šiais žodžiais: — "Lietuva, tėvyne mano! Tu esi kaip sveikata..."

Girdi, Mickevičius pažinęs gerai ne tik Lietuvos gamtą, bet taip pat ir lietuvių, jų dainas, papročius. (Stebuklas!)

Tik geras Lietuvos žinovas galėjęs sukurti "Poną Tada", "Vėlines" ir lietuvių dainas, kaip pav. "Eik tetušėli".

Ne tik Mickevičius domėjėjęs lietuviškais motyvais. Daugelis kitų žinomų lenkų rašytojų ėmęsi siužetą iš lietuvių gyvenimo, sėmęsi įkvėpimo iš lietuvių legendų, papročių ir iš praeties.

Labai charakteringas esąs Vinco Pol'io eilėraštis apie lietuvių. Jau vien iš turinio galima esą spręsti, kokių didelių simpatijų kaitę lenkų romantikai lietuviams.

PRANCŪZO ĮSPŪDŽIAI IŠ
LIETUVOS

"PARIS-SOIR" 5463 Nr. VII. 4 atspaudė pirmame puslapyje Marc'o Chaudourn'o kelionės įspūdžių pradžią, įdėdamas keletą Lietuvos atvaizdų.

Pačioje pirmoje laikraščio vietoje atspausťas Nemuno vaizdas su plaukiančiais sieliais. Kiek žemiau pora lietuvių jaunųjų, mergaitė ir vaikinai, sode prie savo trobos tautiniais drabužiais apsirebę.

5-me laikraščio puslapyje turistų įspūdžiai. Pradžioje aiškinama dvejopa "administracinės linijos" prasmė, kurią Lietuvoje esą reikalinga vadinti administracine linija, o Lenkijoje — valstybės siena. Šitas pavadinimo skirtumas esąs išsidėmėtinus susitinkant su lenkų ir lietuvių diplomatais. Tai esą diplomatinės kalbos subtilumai.

Kauno stotyje prancūzas turistą buvęs labai maloniai sutikęs, kas parodė, koks yra populiarus Prancūzijos vardas Lietuvoje.

Kaunas, pagal lietuvių apibūdinimą, esąs vadinas "laikinąja sostine". Ta formulė esanti kartojama visuose vietos lietuvių laikraščiuose, kiekviename politinio pobūdžio pasikalbėjime.

Kaunas turistui atrodes nepalyginamai išaugęs; ja-

Toks esąs trumpas Vinco Pol'io eilėraščio turinys: "Pažvelgus į lietuvių, pradeda širdį šopėti. Norėtum paklausti jo, kas jam yra? Bet lietuvis neišslepės! Jo siela yra užgrūdinta. Lietuviai ramūs, užsėdę, jautrūs, kaip sakoma, vėjo vėtyti ir mėtyti.

Būsi su juo nuoširdus, tirps kaip vaškas! Bet jei užgausi jį, tai ir grabe nedovanos ir vistiek savo atsiels! Nors lietuvių šalis neturtinga, bet jie, būdami taupūs, tinkamai gyvena. Be reikalo lietuvis neišmes pinigų rūbams, nes protin-gas ir apdairus. Namus tinkamai prižiūri ir "rytojaus diena" nuolat rūpinasi".

Taip pat ir Senkevičius, — rašo toliau straipsnio autorius, — savo garsioje "Trilogijoje" labai gražiai atvaizdavo lietuvių tipus. Lietuviškų motyvų galima esą rasti ne tik Kraševskio, Mickevičiaus, Senkevičiaus ir Radzevičiūtės kūryboje, — gausu jų esą ir šių laikų žinomios lenkų lyrikės Ilakovičiūtės poezijoje. Girdi, ji žavėjusis ne tik tolimosios praeties didvyriais, bet taip pat ir naujesnių laikų lietuvių herojais, kaip pav. Volde-maru, Dariu ir Girėnu.

Lietuva, — baigdamas rašo straipsnio autorius, — turėjusi didelę įtaką lenkų rašytojams. Pašalinus lietuviškus motyvus, lenkų literatūros vainikas netektų labai didelių vertingų niuansų.

d. įsigaliojusios konstitucijos VI straipsnyje tebesą: "Vilnius Lietuvos sostinė", (stambesniu šriftu pabrėžta). Lenkai dėl to, žinoma, protestuoja, tačiau lietuvių siūla šį klausimą išspręsti Haagos tribunole.

Todėl Vilnius — Lietuvos sostinė... Nesukladinamomis širdimis ir nuostabių ištikimumu lietuvių esą prisirišę atsiminimais prie šio miesto.

Du asmenys, Pranas Delinkaitis ir Antanas Vaičiulaitis, jaunas lietuvių poetas, palydėjo turistą iki demarkacinės. Vaičiulaitis lydėjo turistą per dvi jo Lietuvoje buvimo dienas, padėdamas jam su-prasti lietuvių tautodailę, dainas. "Šventąsias" skulptūras, etc. Vaičiulaitis dėka turistą gavęs Pažaislio vienuolyno sode paus-tyti neužmirštamąs "rūtos", tautinės lietuvių gėlės, kvapo.

Toliau, vykstant Vilniaus

linkui, turistui buvę parodę lietuviški kryžiai, ir jis buvęs pavaisintas lietuvišku midumi. Prie demarkacinės linijos nebuvo galima jausti, kad čionai pasibaigianti Lietuva. Kaune viena jauna mergina turistui pasakiusi: — "Kaip būsite Vilniuje, dėl manęs nueikite į Gedimino kalną, ir tenai Jūs pajausite plakančią Lietuvos širdį".

Lietuviai, turistą palydovai, prie demarkacinės linijos pasidare rūščiai tylūs. Ir antroje tos linijos pusėje buvę tokie pat laukiniai ir miškai. "Ne, Lietuva nepasibaigia prie to vieškelio", išsireiškia turistą savo straipsnyje.

Turistą pasitike du lenkų karininkai, pasisveikinę ir prisistatydinę... vokiškai.

Senuoju keliu į Vilnių, užmigusių prieš dvidešimt metų, turistą nuvėjęs toliau su jaunosios merginos žodžiu.

G. K.

New York City

1938.VII.27 d.

Kaip Vyko Balsavimai Austrijoje

Paviršutiniai žiūrint į Austrijos prijungimą prie Vokietijos išrodo, kad buvo visai pribrendęs reikalas. Tiesa, Hitleris "nusavino" Austriją be kraujo praliejimo; pravedė balsavimą, ir austrai pasisakė už prijungimą beveik "100 nuosimčių". Bet apie įvykių "balsavimus", dabartinę nuotaiką Austrijoje, katalikų padėti XX Amžiaus bendradarbis paduoda įdomių žinių, kurias čia sutrumpinę talpiname.

Rašo: — O kaip vyko anšluso balsavimas? Nejaugi austrai iš tikrųjų balsavo už anšlūsą?

— Taip. Bet nebalsuoti negalėjo, nes nacionalistai sudarė tokias mažas balsavimo apylinkes, kad išsivikti nuo balsavimų jokių būdų nebuvo galima, kadangi beveik kiekvieną nebalsavusį jie galėjo susekti. Už ką balsuoti taip pat buvo įsakyta. Visur buvo brukamos kortelės su "ja", kai tuo tarpu kortelės su "nein" buvo padėtos nuošaliai, kaip pavyzdys, kad jomis balsavimui naudotis... nereikia. Jų įsigyti ir norint buvo beveik neįmanoma. Balsuotojus smogikai "itikinėjo", kad balsavimas nėra joks plebiscitas, bet tik padėka Hitleriui už... Austrijos prijungimą prie Vokietijos.

— Kokia dabar nuotaika Austrijoje?

— Labai bloga. Jei dabar leistų laisvai balsuoti, tai už prisijungimą balsuotų tik labai menkas skaičius — jaunimas, bet ir tai tik jo dalis. Pagaliau kokia gali būti nuotaika, jei tūkstančiai žmonių sugrūsti į kalėjimus. Patys austrai yra visiškai bejėgiai. Jau nekalbant apie kariuomenę, kuriai vadovauja keletas vieni vokiečių karininkai, skautams austrams vadovauti taip pat primesti vokiečiai.

Kareiviai austrai, supratę savo krašto ir savo pačių tragediją, vienur kitur mėgina priešintis vokiečiams karininkams. Būna ir aštrių konfliktų. Vienoje iguloje austras kareivis pratimų metu sumušė savo viršininką Vokietijos

karininką. Aišku, jo likimas nepavydėtinas... Pasi-taiko ir kuriozų. Vienoje smogikai uždraudė prekiauti moterėlės miesto turgavietėse. Nuskriaustos moterėlės susiorganizavo ir suruošė Vienos gatvėse savotišką demonstraciją. Išsivertusios tuščias pinigines, jos vaikščiojo gatvėmis ir šaukė: "Mes dėkojame ruemerui už tai, kad likome su tuščiomis pinigėmis". Žinoma, moterims malšinti buvo pasiūta policija ir smogikai. Įvyko gana savotiška kova, per kurią vienas policininkas iš moterų rankų ištrūko be drabužių.

— Kokia dabar Austrijoje katalikų padėtis?

Labai bloga. Kryžius visur persekiojamas. Žinote, kad Tirolis buvo pasipuolęs gražiais meniškais darbo kūrniais. Dabar tie kryžiai naikinami, deginami. Vienoje vietoje smogikai nukirto labai gražų kryžių, tačiau tikintieji pasistatė kitą. Bet smogikai grasi-na, kad ir naująjį kryžių išstiks tas pats likimas. Šiomet nacionalistai uždraudė Dievo Kūno šventę švęsti su religinėmis eitynėmis. Tikintiesiems visokiais būdais trukdoma eiti į pamaldas. Kadangi visas jaunimas yra "organiztuotas", tai šventomis dienomis pamaldų metu jis varomas prievarta į gatves ir čia su karingomis dainomis paroduoja. Per visas pamaldas užimtas paradavimu, tai į bažnyčią eiti negali. Užnot meldęsi, jie turi gatvėse dainuoti prieš kitas tautas nukreiptas dainas. Dažnai galima girdėti dainuojant karišką dainą, kuria reikalauja iš Lietuvos atimti Klaipėdą. Katalikai suim-nėjami. Tirolis jau keli šimtmečiai visada švęsda-vo labai iškilmingai Šv. Jėzaus Širdies šventę: bū-davo iškilmingos procesi-

jos, kaimiečiai ant kalnų viršūnių sukurdavo laužus, įtaisydavo iliuminuotus katalikus ir pan. Siemet vokiečiai visa tai uždraudė. Tačiau Tirolio ūkininkai slapta pastatė kryžius ir sukūrė laužus. Žinoma, policija ir smogikai "nusikaltėlius" tuojaus suseskė ir juos skaudžiai išplakė, o vietos katalikų vadą įkšo į kalėjimą. Katalikų kunigų taip pat persekioja. Ga tvėse sutikę dvasininką į pat veidą jam rėkia "Heil Hitler", naktimis šalia vienuolynų ar šiaip namų, kuriuose gyvena kunigai, stengiasi įvairiais būdais kelti triukšmą, kad tuo būdu trukdytų ilsėtis. Kai kartą vieno vienuolyno viršininkas kreipėsi į smogikų vadovybę ir paprašė ne-trukdyti ilsėtis, smogikai liovėsi triukšmavę, tačiau jie "kompensavosi" kitu būdu: į vienuolynų langus paleido galingų prožektorių šviesas. Prieš sakydama, pamokslą kiekvienas kunigas jį pirma turi pasirašyti ir patiekti administracijos organų cenzūrai. Be to, kiekvienoje bažnyčioje smogikai turi savo stenografą, kuris stenografuoja pamaldų ir pamokslų tekstus. Jei per pamokslą kunigas pasakytų ne tą, ką buvo įteikęs cenzūrai raštu, jis tuoju būtu suimtas ir baudžiamas.

— Kaipgi į tai reaguoja tikintieji?

— Sunku kas nors padaryti. Tačiau reikia pripažinti, kad tikinčiųjų tarpe auga stipri reakcija prieš persekiojimus. Dabar jau gatvėje susitinkę vienas kitą tikintieji sveikina pagal seną paprotį "Sei gegru-esst Jezus Christus". "Heil Hitler", kuris buvo labai įėjęs į madą, dabar smarkiai nyksta. Austrai susipranta tik, deja, per vėlai. Lenda vargšai į katakombas, kaip tai buvo pirmajais Krikščionybės amžiais Romos imperijoje. Ruošiamos slėptuvės, organizuojami patikimų žmonių būreliai, kurie ryžtasi, žūt būt, išsaugoti gyvą tikėjimą.

— Kaip austrai reaguoja į savo pirmo kardinolo Initzerio pasielgimą?

— Kodėl jis taip pasielgė, nieks neįstengia suprasti. Initzers tačiau neteko savo populierumo. Jei kur pasirodo viešai, žmonės sutinka švilpimais ir nukreiptais prieš jį ir nacionalizmą šūkiais.

— Kokios gi Austrijos ateities perspektyvos?

— Liūdnos. Man rodos, kad Austrija virs nuolatinės ir atkaklios kovos už savo teises arena, — baigė pasikalbėjimą ilgiau Austrijoje gyvenęs asmuo su mūsų keliaujančiu korespondentu.

Girtuokliavimas, kūniškoji meilė, pavydas ir velnias — visi lygūs tarp savęs. Ką jie užvaldo, to protą prazudo.

"MOTINĖLĖS" DRAUGIJOS
SEIMAS

Remiantis konstitucijos § 19 kviečiu visuotiną "Motinėles" Dr-jos Seimą kartu su Kunigu Vieniybės Seimu šiais metais rugpjūtio 25 d. 2 val. po pietų Hotel New Yorker.

Kun. Dr. J. B. Končius, Dr-jos Pirmininkas.

Lietuvos Jaunimas – Pavasarininkai

Kaip jau žinome pirmoji katalikų jaunimo organizacija buvo ateitininkai įsikūrusi 1911 metų pradžioje. Tais pat metais gegužės mėn. įsikuria Kaune Lietuvių Katalikų Mokytojų sąjunga. Ji taip pat veikė slapta ir nelegaliai. Pastarosios sąjungos dėka pradėta rūpintis ir kaimo jaunimą suorganizuoti. Sąjungos įstatuose buvo parašyta sąsą — nešti mokslą, sutinkanti su tikėjimu ir dora organizuojant sodžiaus jaunimą. Del to 1912 metais gegužės mėn. 10 d. išėjo pirmasis numeris laikraščio "Pavasaris", kuris sudarė pavasarininkų pradžią. Kas skaitė "Pavasarij", tą kiti vadino pavasarininku, o kur buvo didesnis būrelis šio laikraščio skaitytojų, ten jie pradėjo sudaryti pavasarininkų būrelius, ratelius ir kuopas. Rusai labai persekiojo lietuvių judėjimą, del to pavasarininkų veikimas buvo griežtai slaptas jos atžvilgiu, bet, kaip sako dabartinis "Pavasario" Federacijos vadas Dr. J. Leimonas, "pavasariškos saulės spindulys žiaurios vergijos sukaustytam Lietuvos gyvenimui". Iš karto tie "Pavasario" skaitytojų būreliai susiedavo pasitarti, pasikalbėti, bet vėliau, neatsižvelgiant į grėsiantį pavojų ir sunkumus, sumanyta centralizuoti veikimą ir del to 1914 metų vasario 24 d. Kaune įvyko pirmoji slapta pavasarininkų konferencija. Tai buvo labai didelis įvykis Lietuvos gyvenime, nes joje išspręsta, kaip pavasarininkų veikimą plėsti, o jo plėtimas rūpinosi lietuvių kelti viešumon, dirbti jos naudai ir kovoti del jos viešumo ir teisių plėtimo. Tais metais prasidėjęs didysis karas sustabdė organizacijos veikimą kuriam laikui. Šiauriant karui kultūros darbai nebuvo galimybės reikšėti, bet pavasarininkai atskirai ir audroje sėjo savo geras mintis, dirbo lietuvių kėlimo darbą. Pasunkėjo gyvenimas, kai vokiečiai užėmė Lietuvą ir kaip geležinė ranka suspaudė visą gyvenimą ir jį ilgai slėgė. Tačiau pavasarininkai neatsižvelgdami į pavojus, kurie kiekvieną sekundę galėjo jiems gyvybę išplėsti veikietomis ir vokiečių okupacijos metu ir net leido raiška rašytus laikraščius. Šie beprotiškai drąsūs žygiai rodo pavasarininkų nepalaužiamą užsidegimą dirbti Lietuvai ir pavojingiausiu priespaudos metu. Šie gražūs veikimo pavyzdžiai yra tarsi deimantai šviečiantams Lietuvos naktį, kada net viltis jai prisikelti buvo stipriame karste pašarvota ir giliai palaidota. 1916 metais Vilniaus krašte smarkiai veikė pavasarininkai, dirguojami Vilniuje gyvenančio kan. P. Dogelio, pavasarininkų įkūrėjo ir jo padėjėjų. Tais pat laikais, kai Lietuvą užėmė vokiečiai valdė, Rusijoje gyveno daug lietuvių karo tremtinių. Vyrai tinką kariuomenei buvo mobilizuoti. Tačiau pavasarininkės veikė. Pavasarininkai taip pat savo padarė, ką galėjo savo sąlygose. Buvęs tuo metu Rusijoje Dr. J. Leimonas štai ką sako: "Ten kur lietuvių tarpe buvo bent vienas kitas pavasarininkas, ten jautė lyg naują gyvybę. Ten lietuvių nepaskendo netvarkingam, patvirkusiam Rusijos gyvenime, neatsižadėjo savo gražių papročių, nesusišpėję jų tikėjimas ir tautybė. Jie gaivališkai stengėsi sudaryti it jūrose salele, kurioje žydėjo katalikybė ir lietuviybė. Ir jeigu Rusijoje lietuvių tremtinių masės neprisigėrė socialistinės, bolševistinės ir kitokios svetimos neigiamos dvasios, bet daugiausia, tik su neįžymiomis išimtimis, grįžo kaip lietuviai ir katalikai, tai čia daug prisidėjo ir kartu su jais buvusieji pavasarininkai, pavasarininkės" 1)

Kai baigėsi didysis karas ir prasidėjo kovos dėl Lietuvos nepriklausomybės, tai ateitininkai ir pavasarininkai buvo pirmieji jos dalyviai savanoriuose, partizanuose ar kitame veikime. Jie studami kovon drauge su savim sukėlė lietuvių jaunimą ir išjudino visą mūsų kraštą. Daug pavasarininkų žuvo kovose dėl Lietuvos laisvės, bet jų mirtis teikė Lietuvai gyvybę ir geresnę ateitį. Pavasarininkės ir tie pavasarininkai, kurie nedalyvavo kovose su ginklais pirmieji pradėjo rinkti aukas drabužiais, maistu, pinigais, kai mūsų kariuomenei šių dalykų stigo. Išleistus paskolos bonus, kiek galėdami, platino. O kai Steigiamasis Seimas ir Lietuvos Gynimo Komitetas paskelbė, kad visuomenė imtų ginklą vyti besiveržiantį lenką, tai pirmieji "Pavasario" Centro Valdyba paskelbė atsišaukimą į pavasarininkus, ragindama tą lemiamą momentą visiems imti ginklą, o kurie to negali, tai visais kitais būdais padėti kariuomenei gelbėti Lietuvą. Visa "Pavasario" centro valdyba, išskyrus pavasarininkes ir kunigą, išvyko savanoriais į frontą kovoti. Tai kilnus pasiaukojimas ir gražus pavyzdys.

Del to ir pati pirmoji Lietuvos nepriklausomybės

1) Dr. J. Leimonas "Pavasario" Sąjungos istoriniai bruožai. Kaunas 1931 m. 23—24 pusl.

ANGLIŠKAI-LIETUVIŠKAS ŽODYNAS

Ką tik gavome iš Lietuvos vieną geriausių A. Herlito Angliškai-Lietuvišką žodyną (Dictionary). Jis turi 399 puslapius, brošiūros — minkštais popieriniais apdarais. Kaina tik \$1.75. Užsakymus siųskite tuojau, nes apribotą skaičių teturime.

DARBININKAS
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

karo auka buvo kareivis a. a. Povilas Lukšys, Siurvilišio "Pavasario" kuopos narys, žuvęs apie 20 kilometrų nuo savo tėviškės.

Nors kovos ėjo ir jose labai daug pavasarininkų dalyvavo, bet ir organizacija stiprėjo, gausėjo ir pasireiškė plačiai įvairiais kultūriniais darbais. Jau 1919 m. rugsėjo 12 ir 13 d. įvyko pirmoji vieša pavasarininkų konferencija, kurioje dalyvavo delegatai iš 85 kuopų. Nuo šio laiko pradėjo visas pavasarininkų veikimas eiti sistematingai pirmyn, o organizacija sparčiai žingsniais žengti. 1920 m. rugsėjo 3 ir 4 d. Kaune įvyko antroji nepriklausomoje Lietuvoje pavasarininkų konferencija, kurioje dalyvavo delegatai iš 125 kuopų.

Kai baigėsi Lietuvos karo su bolševikais, bermon-tininkais ir lenkais, tai kultūros darbai susidarė geresnės sąlygos ir "Pavasario" sąjunga pradėjo labiau plėstis ir daugiau darbų nudirbti. Jau 1921 m. birželio 21—23 d. Kaune trečioje nepriklausomoje Lietuvoje konferencijoje dalyvavo delegatai iš 213 kuopų, o narių sąjungoje buvo 23.000. Faktiškai ši konferencija buvo 10 metų jubiliejinis kongresas ir tuo titulu ta konferencija praėjo. Šiame entuziastingame kongrese dalyvavo ir Amerikos lietuvių katalikų atstovai p. Zujus ir p. Gudas. Nors buvo ir ankščiau kilusi mintis sąjungą padalyti rajonais, bet tik dabar jie pasireiškė ir jų buvo 20. Rajonai būdami arčiau kuopų daug padėjo joms veikime. 1922 m. rugpiūčio 18 ir 19 d. ketvirtoji "Pavasario" sąjungos konferencijoje išrinko pirmininku profesorį daktarą J. Eretą, kuris sąjungos gyvenime daug naujo įnešė ir ji pradėjo naujesniais metodais veikti. Dabar pažymėtina, kad kuopose įsikūrė eucharistininkų, blaivininkų, visuomenininkų, meno, mokslo, muzikos, spaudos ir kitos sekcijos. 1923 m. kovo 6 d. centro valdyba įregistravo tryšsimtąją Gaurės kuopą. 1923 m. rugsėjo 14 — 16 d. konferencijoje be plenumo posėdžių buvo ir sekcijų posėdžiai. Konferencijos metu buvo ir pirmoji sporto šventė bei vieša pavasarininkų eiseną su vėliavomis, orkestru, choralais. Ši pirmoji vieša pavasarininkų manifestacija paliko gilų įspūdį tiek jos dalyviams, tiek žiūrovams, kurie tą eiseną matė. Po konferencijos centro valdyba sumaniai tvarkė sąjungos reikalus. Suorganizuotas 28 rajonus suskirstė į keturis regionus, būtent, Aukštaitių, Žemaitių, Dzūkų ir Suvalkiečių (Kapsų ir Zanavykų). 1924 m. liepos 4 — 7 dienomis Šiauliuose sukvietė pirmąjį didžiulį pavasarininkų kongresą, kuriame dalyvavo daugiau kaip 7.800 organizuotų pavasarininkų su 83 vėliavomis, orkestrais, choralais, sportininkais. Šio kongreso metu "Pavasario" sąjunga turėjo 440 kuopų ir jose apie 45.000 narių. Nuo Šiaulių kongreso "Pavasario" sąjungos vardas labai išpopuliarėjo. Ligi šiol kuopos buvo miesteliuose ir bažnytkaimiuose, o dabar jau net kaimuose kuriamos kuopelės, nors ir ankščiau jų buvo, bet jos buvo neformalios.

"Pavasario" Sąjungai dabar ramiai beveikiant užklumpa nauji laikai 1926 m. pavasarį paaiškėjo, kad krikščionių partijos neteko turėtos Seime daugumos. Valstybės vairą paėmė socialistai su mažumomis sudarė katalikų veikimui nepalankias sąlygas. Tačiau tu pat metų gruodžio 17 d. įvyko sukilimas ir veikimui sąlygos laikinai pagerėjo, bet kokia bus ateitis taip pat nebuvo visai aišku. Čia reikia pažymėti, kad 1926 m. Lietuvą atkankė vyčių vicepirmininkė p. Juzė Leonaitė, o tais pat metais prof. J. Eretas aplankė vyčius. 1927 metų vasario 28 ir kovo 1 d. įvyko aštuntoji konferencija. Šioje konferencijoje priimta nauji įstatai, pagal kuriuos centro valdyba renkama dvejiems metams visuotinio kuopų atstovų suvažiavimo, kuris šaukiamas kas dveji metai. Ligi 1927 metų visa sąjunga buvo padalyta į 4 regionus ir 30 rajonų. Regionų valdybos daugiau kaip 7.800 organizuotų pavasarininkų su 83 vėliavomis, orkestrais, choralais, sportininkais. Šio kongreso metu "Pavasario" sąjunga turėjo 440 kuopų ir jose apie 45.000 narių. Nuo Šiaulių kongreso "Pavasario" sąjungos vardas labai išpopuliarėjo. Ligi šiol kuopos buvo miesteliuose ir bažnytkaimiuose, o dabar jau net kaimuose kuriamos kuopelės, nors ir ankščiau jų buvo, bet jos buvo neformalios.

Tačiau sugrįžus pavasarininkams iš kongreso jų judėjimas pradėjo sutikti iš valstybės administracijos visokių kliūčių. Juo skaudžiau, kad to jie savo darbais niekad neužsitaravo. Tie trukdymai išjudino jaunimą ir "išplėtė tokią akciją, kad "Pavasario" Sąjunga sustiprėjo ne tik išiviniui, bet taip pat žymiai padidino savo eiles narių gausumu. Niekad susirinkimai nebuvo taip mieliai lankomi kaip dabar, niekad pavasarininkas pavasarininkui nebuvo taip artimas ir brangus, kaip šiuo sunkiu laiku. Ir "Pavasario" Sąjunga augo, stiprėjo" 1).

1) Dr. J. Leimonas "Pavasario" Sąjungos istoriniai bruožai 1931 m. 44 pusl.

(Bus daugiau)

Amerikos Jungtinių Valstybių 162 metų nepriklausomybės sukaktuvių iškilmingas paminėjimas liepos 4 dieną Kaune, Vytauto Didžiojo Karo Muziejuje. Višuje, dešinėje — kalba Amerikos Jungtinių Valstybių Lietuvai įgaliotas ministras Owen J. C. Norem, kairėje — iškilmų dalyviai; apačioje, dešinėje — kalb švietimo viceministras K. Masiliūnas, kairėje Chicago lietuvių choras "Pirmyn"

Legenda Apie Šv. Jono Žemuo-ges Ir Tos Legendos Prasmę

Europoje, ypač Italijoje, yra plačiai paplitusi švelnaus turinio legenda apie Šv. Jono žemuoges. Šv. Jono dieną Madonna (Svenč. Panelė) surenka visus dangių gyvenančius kūdikius ir žavingais, lelijomis žydinčiais takais nuveda juos į savo puikiausius sodus, kur jiems duoda gražiausių ir skaniausių žemuogių iš dangiškų daržų. Ir liudinčios motinos, motinos, kurios turi kūdikių danguje, Šv. Jono dienoje atsisako nuo žemiškų žemuogių, bijodamos, kad Madonna nepasakytų jų mažyčiui: "Tau nėra žemuogių, vargše mažyti, nes tavo motina suvalgė tavo dailį".

Yra pagrindo manyti, jog šią legendą sukūrė moteriška siela, būtent, tokia siela, kuri yra aborto nuodėmės sužeista. "Tau nėra žemuogių, vargšeli, nes tavo motina suvalgė tavo dailį". Tai bus tikinčios motinos sąžinės balsas, kurs ją kaltina, kad ji, dėl savo patogumo nužudžiusi savo kūdiki, tuo atėmė jam laimę pomirtiniame gyvenime.

Kiek tikinčiai motinai sudaro subtilios paguodos tikėjimas, jog jos miręs pakrikštytas kūdikis yra angelų tarpe ir džiaugiasi "dangiškų sodų" grožybėmis, tiek sąžinės priekaištas: "Tu pati ji dar negimusį nužudei ir tuo būdu savimiškai suvalgei jo dangiškų žemuogių dailį" sudaro baisų sielos skausmą. Gyvenimo patyrimas rodo, kad abortu nusikaltusi motina negali be sielos skausmo prisiminti savo baisų nusikaltimą. Žmogžudystė visada sudaro baisų sopulį ir nerimą nusikaltėlio sieloje; sopulys tuo didesnis, kuo auka yra nekaltesnė ir artimesnė.

Kūdikis, nors dar ir negimęs, yra ir nekalts ir jo motinai labai artimas ir brangus, todėl jo sunaikinimas dėl asmenio patogumo sudaro sunkiai pagydomą žaizdą nusikaltusios motinos sąžinėje. Tai pastebėjo jau toks cinikas, kaip italų rašytojas Piti-

grilli, kuriam bemaž nieko šventa nėra.

Abortų skaičiaus didėjimas yra tiesiai proporcionalus tikėjimo atšalinimui:

juo tikėjimas eina silpnyn, juo labiau sąžinė atrofuojasi ir abortai virsta "ekonominio reikalu". Ir vis dėlto toks Pitigrilli, kurio romanų veikėjai pasižymi didele sąžinės atrofija, negalėjo nepastebėti, jog abortas sudaro motinai daugiau dvasinio, negu fizinio skausmo. "Ir aš turiu kūdikių danguje", galvoja viena jo veikėja, grįždama po aborto namo. "Ne, ne, mano kūdikis negaus Šv. Jono žemuogių iš Madonos, nes aš jo dalį suvalgiau; aš pati jį nužudžiau". Ir taip

galvoja moteris materialistė, kurios gyvenime religija jokios rolės nevaidina!

Taigi abortas yra bloga ne vien tautiniu, ne vien humanišku, ne vien sveikatos atžvilgiu, — jis bloga dar ir tuo, kad sužaloja moters sielą, įneša į ją tręgingą nerimą. Ir jei nusikaltėlė atgailos nedaro, s borto moraliniai padariniai paverčia moterį moraliniu monstru: padaro ją tik kamą bet kuriam nusika-timui įvykdyti, atima ji moterišką jautrumą, galin-gumą.

Taigi abortas žudo ne vien dar negimusį žmogų bet ir jo motinos moteriškumą, tą moterų galią, kuri neutralizuoja vyrų šiurkštumą, jų palinkimą muštynės, į žiaurumą. tiesių, argi gali vyrams dar geros įtakos tokia moteris, kuri savimiškai atėmė savo kūdikio dailį. "P. G." J. Gb.

BLAIVININKŲ SUSIVIENYMO CENTRO VALDYBA

Kun. P. Juškaitis — Pirmininkas; P. Mankus — I Vice-Pirmininkas; M. Piktalytė — II Vice-Pirmininkas; V. J. Blavackas — Raštininkas, 7 Mott St., Worcester, Mass.; O. Sidabrienė — Išdininkė, 6 Commonwealth Ave., Worcester, Mass.; A. Zaveckas ir P. Mažiukaitė — Izdo Globėjai; J. Buja — Redaktorius, Marianapolis College, Thompson, Conn.

Alus Vokietijoje: Toje šalyje alaus virimas yra stabdomas, nes jį derius yra mažas. Vokiečių alus žiemą vadinamas "bock beer", o kituose sezonuose "Marzenbier, maibock, ir oktober bock" yra Reicho Maistų ministerijos draudžiamas visiems daryti. (London Times).

Ką geria ir valgo Arktiko tyrinėtojai? Neseniai, kaip žinoma, rusas Papinin su kitais rūsais leidosi kelionėn į Arktiką. Švedų laikraštis "Goteborgs Handels Tidning" pranešė, kad Papanin sakėsi jis kelionėn pasiėmė tų maistų, kurių buvo prapatę valgyti savo šalyje: mėsos, kakao, kiaušinių, pieno, borsos ariubos, daržovių, arbatos, kavos, sviesto, sūrių, ir cukraus. Jie gerdavo daug arbatos, bet silpnai išvirtos. Alkoholis neturėjo vietos jų dienotvarkėje.

Chemikai išrado naują būdą patirti tyrumą arba alkoholinumą, būtent, galima patirti ar žmogus yra gėres alkoholiu — ar jis girtas ar ne. Vadinamas "Harger Method". Milwaukee mieste bus ypatingas "night club" jaunimui — nebus alkoholinių gėrimų. Bus šokiai, bet tikrai iki prieš vidur-

Tūlas puodžius buvo užklautas, kodėl nevertėtojas mašinų suvo darbe? Atsakė: "Esu išbaidęs visokių mašinų ir nepasisakė. Mat, reikia žmogaus rankų darbo".

Ir mūsų gyvenimas ir gyvenimo darbe yra darbai, kurių mūsų šinos neatliks. Parodykime mūsų artimui šypseną — nuliudu suraminkime — nuskrusta užtarkime — pagelbėkime nelingiesiems, žodžiu, darbu pinigų. Kas žino ar neužligo mums to reiks — o kita, tik krikščioniška.

Gyvenime nevisiems lengva realizuoti kilmės troškimą užsimojimai bei planai. Reikia daug dirbti, kol žmogus atsi-žia savo tikslą. Pasirodo nemaža ir pasipriešinimo ir trukdymų, ar tai iš žmonių pusės ar aplinkybių. Vienok trukdymai pasiryžėlio neveda į nusiminimą. Jis mato savo ryškų tikslą — šikinį ir tamsūs debesiai jo neu-tendina.

J. Buja.

Lenkų Pulkininkų Valdžia

Iš visų lenkų legionininkų Pilsudskis labiausiai mylėjo generolą Sosnkowskį, su kuriuo kartu buvo ir Magdeburgo kalėjime. Kai Pilsudskis žygiavo prieš Varšuvą 1926 metais, Sosnkowskis buvo su savo divizija Poznaniuje, bet neprisidėjo nei prie Pilsudskio, nei prie vyriausybės kariuomenių. Vietoj to — jis šovėsi pats. Susigėdijęs, kad jo tėvynėje gali prasidėti vidaus karas, jis bandė nusižudyti, bet pasveiko! Chirurgo stebuklingai susiuvio skylę, kurią jo širdyje buvo padariusi kulipka... Pilsudskis atsilygindamas Sosnkowskiui už tokią ištikimybę, pažadėjo padaryti jį Lenkijos Prezidentu.

Pilsudskiui mirus, jo vietą armijoje užėmė generolas Smigly-Ridz, buvęs legionininkas, nors ir nebuvo kario profesijos žmogus. Rydzas 1921 metais kare su bolševikais buvo paėmęs Kijevą. Jaunas būdamas, jis mokėsi meno ir ketino būti tapytoju. Armija, sako, visai esanti jam atsidavusi. Pilsudskis pasirūpino, kad Rydzas pasiliktu jo vietoje, kaip armijos inspektorius. Gimė Rydzas 1886 metais. Kultūringas, gražiai išauklėtas. 1936 m. jis buvo paskelbtas "Pirmuoju Lenkijos piliečiu". 1938 m. kovo m. 18 ir 19 dienomis jis buvo Vilniuje, armijos jėgomis remdamas Lietuvai patiektą lenkų ultimatumą.

Pilsudskio revoliuciniais laikais artimas jo draugas buvo pulkininkas Slawekas, socialistas - konspiratorius. Dirbdamas 1903 metais Pilsudskiui bombas, pats neteko vienos savo veido pusės. Jo kilmė paslaptinga — niekas, išskyrus Pilsudskį, nežino, kur jis gimęs ir koks jo tikras vardas. Pasakojama, kad tikrenybėje jis esąs grafas Četvertinskis, paeinąs iš senos lenkų didikų šeimos, paslėpęs savo kilmę, kai prieš 37 metus prisidėjo prie Pilsudskio veiklos.

Slawekas šiandien yra mylimas lenkų aristokratų Potockių ir Radvilų bičiulis, Jie žiūri į jį, kaip į savo

žmogų. Ir jaunais atgimusių valstybės laikais Slawekas sugebėjo nutiesti taip sakant tiltą tarp senųjų aristokratų ir naujovisko - revoliucinio Pilsudskio.

Pulkininkas Jozef Bekas, užs. reik. ministras, gimęs 1884 metais, nepanašus į kitus savo kolegas ministrus. Jis vadinamas "labiausiai nemalonių užsienio reikalų ministru Europoje". Pilsudskis vis tik tai jį mylėjo. Bekas paeina iš lenkų bajorų, gyvenusių Austrijoje, savo karjerą pradėjo Vienoje, kur mokėsi ekonomikos. Prisidėjo prie Legijono. Po karo Pilsudskis išmokė jį kariško meno jo paties įsteigtoje Varšuvos akademijoje. Kurį laiką jis buvo lenkų karo atašė Paryžiuje.

Lenkijos prezidentas Ignacy Moscicki vadinamas Lenkijoje "Ignacu Klusniuoku". Jis yra žinomas mokslininkas, elektrofizikas, profesorius Lwovo universitete, kai buvo Pilsudskio pašauktas į respublikos prezidento vietą. Varšuvoje jis vadovavo chemiškų tyrimų institutui. Jis turi padaręs apie 500 įvairių išradimų elektrofizikos ir chemijos srityje, ir turi 53 patentus. Kaip ir pianistas Ignacas Paderewskis, Moscickis buvo labai vertingas žmogus Lenkijos politiniame gyvenime, pats nedalyvavęs politikoje.

Buv. ministras - pirmininkas grafas Koscialkowskis, gimęs Lietuvoje, buvo legionininku, tik jo nemėgdavo Slaweko - Prys-toro - Beko grupė, nes jis jų laikomas kairiųjų liberalų krypties. Ligi 1934 metų jis ir nesikišo į vidaus politiką, kuomet buvo nužudytas vidaus reikalų ministras Pierackis, pulkininkai klausė Pilsudskio, kas turės būti paskirtas nužudytojo Pierackio vietoje, ir šis atsakė:

— Dėlko aš visada turiu spręsti? Ar jūs jaunikiškai dar nesugebate valdyti kraštą?

Pulkininkai pasiūlino ir paskui patiekė Pilsudskiui kandidatų sąrašą. Dziadek Pilsudskis peržiūrėjo sąrašą ir numetė jį į krepšį. Po to paėmė telefoną ir pasikvietė Koscialkowskį, sakydamas:

— Tamsta esi skiriamas vidaus reikalų ministru! Pilsudskis mylėjo Koscialkowskį, nes ir šis buvo lietuviškos kilmės. Koscialkowskis, būdamas vid. rei-

NAUJOSIOS ANGLIJOS Marianapolio Kolegijos Rėmėjų Apskrities

PIKNIKAS

IVYKSTA

MARIANAPOLYJE, THOMPSON, Ct.

Rugpiučio-Aug. 14 d., 1938

Puiki Dainų Ir Muzikos Programa

Dalyvauja žymiausias Naujosios Anglijos muzikų ir dainininkų pajėgos. Programai patarnaus garsintuvas, todėl visa bus girdėti plačiame parke.

ŠOKIAI Vyksta Kolegijos erdvoje, jaukioje auditorijoje Griežia viena geriausių apskrities orkestrų.

Kolegijos ir Parko Vaizdas

SPORTAS

Jaunuoliai suruoš tikrąsias imtynes.

Kolegijos Rėmėjai ir Rėmėjos svečius ir viešnius pavaišins skaniais valgiais ir gėrimais.

Jeigu lytų, piknikas įvyks kolegijos auditorijoje —

Visus Nuoširdžiai Kviečia RENGĖJAI.

IVAIRIOS ŽINIOS

50.000 AUSTRŲ KALĖJIMUOSE

Žinomas prancūzų žurnalistas Salmonas dienrašty "Le Petit Parisien" rašo apie terorą, kuris dabar siautėja Austrijoje.

Tuojuo po kovo 11 dienos Europos spaudoje pasipylė žinios apie Austrijoje prasidėjusias savižudybes.

Salmonas, surinkęs visą medžiagą apie tas savižudybes, tvirtina, kad tai buvusios ne savižudybės, bet nužudymai, tik smogikai savo žiaurų elgesį situo būdo mėgino užmaskuoti.

Jei dar ir kiltų kai kurių abejonių dėl kitų žymių

kalų ministru, stengėsi švelninti lenkų atsinešimą į mažumas, ir tai jo politikai pritarė Dziadek Pilsudskis, suprasdamas, kad po jo mirties teks kiek nors praplėsti valdžios pagrindus.

Koscialkowskis yra labai artimas Smigly - Rydzui, kurio balsas, kaip armijos šefo, yra sprendžiamas ir dažnai būna galutinis.

"N. P."

KRISTUS ALYVŲ DARŽELYJE

Ką tik gavome iš Lietuvos gražių, spalvuotų paveikslų, 33x17 colių didumo. Šis paveikslas vaizduoja, kaip saulei leidžiantis, išganytojas po dienos sunkaus darbo atėjęs į Alyvų darželį, atsisėdęs ant aukšto kalno, žiūrėdamas į Jeruzalės miestą, prisimines ateinančias jo sunkias dienas, susijaudinęs verkia. Paveikslas tikrai gražus ir vertas išgyti kiekvienai katalikiškai šeimai. Jų turime mažą kiekį. Kas nori šį paveikslą išgyti, prašome prisiųsti \$1.00 laikraščiu "Darbininkui", 366 W. Broadway, So. Boston, Mass. ir gausite šį puikų paveikslą.

Austrijos vyrų nužudymų ar nužudymų, tai mąjoro Fejaus likimą tikrai išsprendė smogikai. Pabėgęs iš Austrijos vienas sunitaras liudija matęs mąjorą Fejų tik ką persautą. Revolverio kulka jam buvo įšauta į kairiąją akį ir išėjo pro pakaušį.

Nužudę Fejų, du smogikai nuėjo kitą kambarį ir ten į rankas įspraudė revolverį Fejaus žmonai, kuri persovė sūnų, o paskui paleido kulka pati sau į galvą.

Labai žiauriai smogikai nužudė ir žinomo Vienos juveliro Futterweito brolių. Jį nusivedė į smogikų štabą Vienoje ir išmetė pro trečiojo aukšto langą. Paskui buvo paskelbta, kad Futterweitas nusižudė bijodamas tardymo.

Toks pat likimas ištiko ir stambų Vienos pirklių Kotanį, kuris smogikų suimamas, savo žmonai prisiekė, kad pats nesižudys, nors ir kažkas būtų. Ir vis dėlto po keleto dienų smogikai žmonai pranešė, kad jos vyras pakėlė ranką prieš save. Žmona, gerai žinodama savo vyro būdą, nepatikėjo smogikų melu ir buvo tiek drąsi, kad pati nuėjo į smogikų štabą ir pareikalavo paaiškinti smulkiai, kodėl ir kaip jis nusižudė.

Drąsi moteris vis dėlto privėdė GESTAPO viršininką prie to, kad jis pagaliau, pavartęs Kotanio bylą, pareiškė:

— Tiesa, ponie, jūsų vyras tikrai nenusižudė, bet buvo nušautas, kadangi mėgino bėgti. Žmogžudžiai kartais veikia pagal tam tikrą taktiką. Užuo žmones patys žudė, jie savo aukas paleidžia namo, bet tik tam,

kad jos ten mirtų.

Taip smogikai pasielgė su garsiu daktaru Fassleriu. Suėmė jauną ir sveiką vyrą, o iš kalėjimo paleido paliegėlį, kuris, kelioms dienoms praslinkus, mirė liga, kurios nė vienas gydytojas neįstengė išaiškinti.

Vienos policijos direktorius Wenzas ir komisaras Berneggeris taip pat buvo nušauti, nes "mėgino pabėgti". Grazo policijos direktorius Ferraris "dingo be žinios". Dingti be žinios jis negalėjo, nes buvo suimtas, ir kelioms dienoms praslinkus iš kalinių sąrašo buvo išbrauktas. Styrijos gubernatoriaus Stepasno likimo ir dabar niekas nežino. Nuo tos dienos, kai jį suėmė GESTAPO, ligi šiol niekas nežino, kur jis dingio, tačiau visi žino, kad gyvųjų tarpe jo nėra.

Toliau minėtas laikraštis rašo, kad ir dabar Vienos

kalėjimai grūstė prigrūsti kalinių. Kareivinės ir net mokyklos paverčiamos viena po kitos kalėjimais. Kameroose, skirtose tik vienam žmogui, dabar sėdi po šešis. Visi kaliniai guli ant grindų, nes jokių lovų neduoda. Maisto jokio jiems giminės ir artimieji atnešti negali, nors visi kaliniai badauja pilna to žodžio prasme.

Blogiausiose sąlygose laikomi Angasso kalėjimo kaliniai. Šitame kalėjime uždaryti 2.500 austrų. Dabar politinių kalinių Austrijoje iš viso yra sugrūsta į kalėjimus 50.000. GESTAPO politinius kalinius kankina įvairiausiais būdais: pasta-to veidu prie sienos ir išsi-tempusius taip laiko po 3—4 valandas. Užpakaly stovi su šautuvu smogikas, kuriam įsakytą šauti į kalinį, jei jis padarys bent menkiausią judesį. Žinoma, žmogus išsitempęs 3—4 valandas išstovėti negali ir "sujuda", ir tada jį, krin-tantį be jėgų ant žemės, pribagia kulką.

INDENO SŪNUS LENKIJOS SEIMININKAUJA

Daugiau negu prieš keturiasdešimt metų iškeliavo lenkas Laskauskas į Šiaurės Ameriką ir apsigyveno Texaso ir Meksikos ribose, įkūręs ten ūkį. Kadangi ūkininkystė sekėsi, tai ilgainiui pasikvietė savo seserį Vandą, kuri buvo Lenkijoje mokytoja.

Nuvykusi pas brolių, Vanda šeimininkavo, kol laukinė indėnų gauja padarė galą jų ramiam gyvenimui. Išėjus broliui savo reikais į tolimą kraštą, indėnai užpuolė Laskauskų ir kaimynų ūkius, sudegino trobesius, išžudė žmones, tik viena Vanda paliko gyva. Ji patiko, mat, laukinės gaujos vadui, kuris, pasiemęs ją su savim, padarė ją savo žmona. Noromis ar nenoromis baltoji Vanda apsi-prato raudonodžių būstinėje ir pagimdė indėnuką, kurį pavadino vardu Jan. Augindama jį, ji neužmiršo išmokyti jį maldos "Tėve mūsų". Ir šiaip motina pasakodavo savo Janui daug ką apie baltųjų gyvenimą. Raudonodžių įpročiu Janas turėjo tapti narsiu kovotoju ir dalyvau-

ti jų žygiuose net už jų gyvenamųjų sienų. Tačiau indėnų grobuoniškos iškylos į J. A. V. įkūrėjo baltiesiems amerikiečiams, ir jie suruošė ekspediciją, apsupdami visą tą koloniją, kam gyveno Jano tėvas... Kilus kovai tarp reguliarių amerikiečių kariuomenės ir indėnų, Jano tėvas numatė pralaimėjimą. Norėdamas savo žmoną apsaugoti nuo pavojaus, indėnas nuvyko į jos palapinę, kur jau buvo atsiradęs ir sūnus Janas. Kažkodėl tėvas paskutinę valandą pakeitė savo nusistatymą ir įsmeigė žmonai aštrų durklą į širdį. Įniršęs sūnus, nieko nelaukęs paėmė kirvį ir perskėlė tėvui galvą. Apsiruošę su indėnais, J. A. V. kareiviai norėjo ir Janui padaryti galą, bet pažinę, kad tat baltos motinos sūnus, nusivėžė berniuką į savo kraštą ir auklėjo jį. Ilgainiui jis tapo "laukiniu indėnų kariu" cirke ir keliaudavo su juo per visas J. A. V. To "kario" vaidinimo metu buvo kartą cirke ir lenkas, grafas Kaminskas, kuris išgirdo, kad Janas, kreipdamasis į Manito (taip vadina indėnai pasaulio įkūrėją), kalba lenkiškai "Tėve mūsų". Grafas paėmė tada Janą su savimi į Angliją, rūpinosi jo mokslu ir, kai kilo karas tarp lenkų ir bolševikų, suteikė jam progą stoti į lenkų kariuomenę, kurios eilėse kariaudamas, jis pasižymėjo nepaprastu narsumu. Valdžia atlygino jam už tat dovanodama didelį žemės sklypą. Dabar buvęs indėnas Jan Laskovskis dirba uoliai naujoje tėvynėje, nebegalvodamas nei apie indėnų žygius nei apie cirka.

Dr. J. J.čius.

VAŽIUOKITE

LIETUVON

Per

DARBININKO

LAIVAKORCIŲ

AGENTŲRA-

GREITAS PATARNAVIMAS GERIAUSI LAIVAI

366 W. BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

TEL. JERON 2680.

SVARBUS PRANEŠIMAS

Pilnas Laidotuvių Patarnavimas \$125. ir Aukščiau

Juozas J. Dirsas, laidotuvių direktorius Worcesteris yra savo profesijoje 18 metų. Jo laidotuvių įstaiga yra moderniškai įrengta su vėliausios mados įrankiais, kurie yra reikalingi prie šermenų.

Ši laidotuvių įstaiga turi nuosavius automobilius, laidotuvių vežimą ir visus kitus reikalingus prie laidotuvių įrankius. Kadangi šiai įstaigai nereikia nieko samdyti ar renduoti, už tai mes galime daug pigiau laidotuves aptarnauti negu tie, kurie turi viską samdyti. Aš laidotuvėms aptarnauju už \$125.00 ir jei kas nori ir aukščiau.

Tai, atėjus liudnai valandai, visuomet kreipkitės į mūsų įstaigą, kurioje rasite nebrangų, nuosirdų ir mandagų patarnavimą.

Dirso's Laidotuvių Įstaiga

13 ELLSWORTH ST., WORCESTER, MASS.

LAI DOTUVĖMS KAMBARIAI VISUOMET DUODAMI VELTUI

Juozas J. Dirsas,

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

Telefonai: 4-3501
4-3865

Edw. V. Warabow
(WRUBLIAUSKAS)
LIETUVIS GRABORIUS IR
BALSAMUOTOJAS

1000 Washington St.,

NORWOOD, MASS.

Tel. Norwood 1503

Brockton Office:

24 Field St.

Tel. Brockton 2005

BATCHELDER WHITTEMORE COAL CO.

We Recommend
and
Guarantee
NEW ENGLAND COKE
THE FUEL FOR
Modern
HOMES

834 MASS. AVE.
BOSTON
Hig 1920

108 Dorchester Ave.,
So. Boston, Mass.
Tel. 1830 SOUTH Boston.

Amerikos lietuvių sportininkų, pirmosios Lietuvos Tautinės Olimpiados dalyvių, iškilmingas sutikimas Kauno stotyje liepos 12 d.

Pavergtųjų Ukrainiečių Likimas Lenkijoje

Pavergtųjų ukrainiečių gyvenimas Lenkijoje — nesaldus. Jį pažinti mums pravartu, nes, jį pažinę, geriau pažinsime pačius lenkus ir labiau branginsime savąją laisvę.

Lenkų oficialiomis žiniomis, Lenkijoje yra 6,2 mil. ukrainiečių. Patys ukrainiečiai sako, kad jų čia 8 milijonai. Ukrainiečiai daugiausia gyvena šiose dabartinės Lenkijos dalyse: Poliesėje, Voluinėje (jas lenkai gavo iš buvusios Rusijos) ir Galicijoje (ją lenkai gavo iš buv. Austrijos imperijos). Šių 3 sričių plotas siekia 153.000 kv. kilometrų, taigi, apie 3 kartus didesnis už dabartinę Lietuvą.

Ukrainiečiai daugiausia smulkūs ūkininkai. Poliesėje ir Voluinėje žemės ūkis žemesnis, Galicijoje — aukštesnis. Miestuose ukrainiečių nedaug. Daugiausia jų Galicijos sostinėje Lvove. Čia leidžiami visi didieji ukrainiečių laikraščiai, čia didieji ukrainiečių bankai ir kitos ūkinės ir kultūrinės organizaci-

jos. Lvove taip pat yra universitetas, i kurį, deja, ukrainiečiams studentams patekti gana sunku. Pats Lvovas turi apie 300.000 gyventojų. Galicijos ukrainiečiai — šviesūs ir susipratę; jie duoda toną visos Lenkijos ukrainiečiams.

Viena dalis Lenkijos ukrainiečių prieš karą kentė Rusijos spaudą, kita dalis — Austrijos. Rusai stengėsi ukrainiečius surusinti ir visur juos vadindavo „malorosaiss“, tuo tarpu austrai ukrainiečių taip nespauždė.

DRAUDŽIA VADINTIS UKRAINIEČIU

Kaip su ukrainiečiais elgiasi nauji jų pavergėjai lenkai? Pirmiausia jie draudžia vadintis „ukrainiečių“, o tik „rusinu“. Antra, lenkai ukrainiečius nori visiškai sulenkinti, o žemes apgyvendinti visokiais mozeriais, silieziečiais ir kt. Štai kodėl lenkai taip uoliai uždarinėja ukrainiečių mokyklas, varžo spaudą ir kitus kultūrinius pasireiškimus. Kaip naikina-

mos ukrainiečių mokyklas, matyti iš šių skaičių: 1918 m. ukrainiečių mokyklų Lenkijoje buvo 2.587, o 1935 m. beliko tik 475; šiais metais joms suskaičiuoti užtektų rankos pirštų.

Ukrainiečiams sulenkinti lenkai vartoja tokias priemones, kurių kultūringas pasaulis dar nepažįsta. Štai mažas pavyzdys. Sakysime, gimsta ukrainiečiui vaikas; jo pavardė Bandarenko. Nori vaiką pakrikštyti. Nuneša i bažnyčią ar cerkvę (ukrainiečių yra stačiatikių, unijotų ir katalikų), kur vaiko pavardę metrikuose, neatkleisiant tėvų, užrašo ma Bandrowski ar kaip kitaip sulenkina. Ukrainiečiams pavardės lenkinti jokio įstatymo nėra, nes taip daryti kunigams įsako storastos (apskričių viršininkai). Ukrainiečiai kunigai atsisako pavarde lenkinti, todėl lenkai žada įsteigti atskirą valstybinę metrikacijos įstaigą. Prieš vaiko pavardės lenkinimą negelbsti nei tėvų, nei ukrainiečių kunigų protestai. Žinoma, toks vaikas, augdamas ukrainiečių tėvų aplinkumoje, lenku vis tik nebus; bet lenkamais tai, matyti, dabar nesvarbu — jiems svarbu, kad galėtų

įstaigai ir gauti jos leidimą. Jei leidimo negauna, tai žemės negali nei pirkti, nei parduoti. Nors ukrainiečių žemės tirstai apgyventos ir naujiems gyventojams vietos maža, lenkai, vykdydami jose žemės reformą ir dalindami valstybei praskolinusius didelius dvarus, ukrainiečiams nę pėdos žemės neužleido; ją išdalijo iš ano svieto galo atsibasčiusiems „osadnikams“.

SVIESUOLIŲ GYVENIMAS SUNKUS

Ukrainiečių šviesuolių gyvenimas Lenkijoje labai sunkus: baigęs mokslą ukrainietis neturi nė mažiausios vilties gauti tarnybą lenkų įstaigoje. Ukrainiečiams smaugti lenkai išgalvoja visokių būdų: ieško nepagrįstų priekabių; nei iš šio, nei iš to ima ir ištremia laimėjusius lenkus. Lenkijos gilumą, visiškai nenurodant priežasčių kodėl ir už ką. Štai kodėl nors ukrainiečių inteligentų kaime daugiau kaip lenkų, bet jie čia negali laisvai veikti ir kultūrini atsilikimo kaimo.

Lenkai, matydami, kad ukrainiečiai yra tvirtai prisirišę prie savo gimtosios žemės ir nenori jos paleisti iš savo rankų, išleido tokį įstatymą: kas nori pirkti ar parduoti savo žemę, turi apie tai pranešti valdžios

kitokių periodinių leidinių — savaitraščių, dvisavaitraščių, mėnesinių žurnalų. Tik ukrainiečių spauda labai kencia nuo lenkų cenzūros, kuri reikalauja nebūti daiktų. Štai, pavyzdžiui, valdžia įsakė ukr. laikraščiams vadinti savo kraštą ne Galicija, bet „Malopolska“. Kuris tik laikraštis parašo „Galicija“ — tuoj konfiskuoja.

Dar iš prieškarinių laikų ukrainiečiai turėjo savo „Sakalų“ sporto sąjungą. Dabar ją lenkai uždarė ir iš jos atėmė didžiulę aikštę. Lvove. Taip pat lenkai neseniai uždarė ir ukrainiečių moterų sąjungą, kuriai priklausė 50.000 narių; uždarė ir tos organizacijos leistus du moterų laikraščius.

Toks nepakenčiamas gyvenimas daug ukrainiečių privertė palikti savo gimtąjį kraštą ir ieškoti laimės už jurių. Daug ukrainiečių išvažiavo i Amerika, Argentina, Braziliją ir kitur. Kiek gausinga ukrainiečių emigracija i kitus kraštus, parodo oficiali lenkų statistika: 1937 m. iš Lenkijos i kitus kraštus išvažiavo per 25.000 žmonių, iš to skaičiaus — 15.000 ukrainiečių. Lenkai tuo labai džiaugiasi. Kad išvažiavusieji negalėtų grįžti i savo gimtinę, lenkai išleido labai griežtą pilietybės įstatymą: kas išvyko i užsienius ir po 5 metų negrįžta Lenkijon, tas nustoja pilietybės. Žinoma, šis įstatymas oficialiai taikomas visiems, bet ypač — ukrainiečiams, dėl įvairių priežasčių turėjusiems palikti savo gimtinę.

UKRAINIEČIŲ PAREIKALAVO AUTONOMIJOS

Nors ir spaudžia ukrainiečius lenkai, bet vis rėkia, kad ukrainiečiai turį geroju sugyventi su lenkais, nes tik lenkai galį ukrainiečiams duoti kultūros ir pagerinti jų gyvenimą. Tiesa, dalis ukrainiečių vadų nusileido lenkam ir e-

Ponios Dollfusienės Tragedija

Aną pačią laikiją Austrijos anšliuso naktį ponina Alvina Dollfusienė, prieš ketveris metus nužudytą jo kanclerio Dollfuso našlė, su vaikais pabėgo i užsienį. Su savim ji teissivežė susitaupytus porą tūkstančių šilingų.

Tai viena iš nelaimingiausių šių dienų Europos moterų, pastebi čekų laikraščio „Venkov“ ženeviškis korespondentas. Ponia Dollfussienė dabar gyvena uršuliečių vienuolyne Šveicarijos Friburge. Jos vyrą nužudžius, velionies kanclerio draugai jai buvo nupirkę nedidelį ūkėlį Tiroly; nacionalistai, aišku, jį konfiskavo. Ji kreipėsi i nacių vyriausybę, kad grąžintų tik jos buto Vienoje įrengimą; jį pardavusi jį ketina vykti i Amerika. Ją paremti suskato ir Šveicarijos katalikai, kurie suorganizavo rinkliavą kanclerio našlės naudai.

Minėtam čekų laikraštiniui ponina Dollfussienė pasisakė esanti galutinai nusprendusi palikti Europą, nes tik tokiu būdu tegalėsianti atitrūkti nuo šurpiųjų praeties išgyvenimų ir pamiršti abu diduosius jį ištikusius smūgius.

— Aš netekau ne tik vyro, bet ir to, kas su jo gyvenimu buvo taip glaudžiai susiję — tėvynės Austrijos, — skundėsi nelaimingoji moteris. XX Am.

mė tartis dėl bendradarbiavimo su lenkų valdžia. Bet, pamatę, kad lenkai nuo smaugo vis tiek neatsisako ir nenori atsakyti, nuo bendradarbiavimo atsakė. O neseniai Lvove įvykęs ukrainiečių tautinių demokratų sąjungos suvažiavimas pareikalavo Lenkijos ukrainiečių autonomijos, t. y. savivaldos.

Mums, kurie džiaugiamės laisve, skaudu žiūrėti, kaip nekaltai kencia ukrainiečiai tik dėl to, kad nori išlaikyti savo kalbą, papročius, auklėti ir mokyti savo vaikus gimtąja kalba. Iš tiesų labai keista atrodo, kai lenkai kelia didžiulią gultą dėl kelių dešimčių tūkstančių lenkų Čekoslovakijoje (čekų statistika jų priskaito 81.000, o lenkai sako — 250.000!) ir reikalauja jiems autonomijos, tuo tarpu patys smaugia 8 milijonus ukrainiečių. Mes, lietuviai, turime tatau atsiminti.

Lietuviai su ukrainiečiais praity daug bendravo. Ukrainiečių karaliai senovėje giminiavosi su lietuviais didikais. Prieš didijį karą nemaža lietuviųėjo mokslus ukrainiečiųame Lvove. Ypač gražiai ukrainiečiai išivai sugyvena su lietuviais svetur.

Ukrainiečių iš viso yra per 43 milijonus. Iš to skaičiaus 27 mil. gyvena Sov. Rusijoje. 8 mil. Lenkijoje, 1,5 mil. Rumunijoje, 500.000 Čekoslovakijoje, likusi dalis įvairiose pasaulio vietose.

L.

Telefonas: Plaza 1350.

Jonas Grebliauckas

Graborius ir Balsamutojas

423 S. Paca Street,

BALTIMORE, MD.

(Bus daugiau)

Paaiškinimas

Mes dažnai gauname paklausimų kokių informacijų ir kame galima gauti apie Lietuvą anglų kalboje. Norėdami nors dalinai padėti, ieškantiems sustatėme trumpą apžvalgą, kurią ir pateikiame Jūsų maloniam dėmesiui.

New York City, 1938 m. birž. 10 d.
Liet. Gen. Konsulatas
Jungt. Am. Valstybėms.

NOTICE

In answer to the many requests for information in English on various topics relating to Lithuania, this office has prepared the SHORT LIST OF ENGLISH REFERENCES ON LITHUANIA, a varied list of items on Lithuanian topics.

Consulate General of Lithuania,
16 West 75th Street,
New York, N. Y.

Kur Gauti Anglų Kalboje Informacijų Apie Lietuvą

INDEPENDENCE, STRUGGLE FOR

American Press on Lithuania's Freedom. P. Molis, comp. Brooklyn, Tautos Fondas, 1920.

Autonomy of Poland and Lithuania: can Lithuania form a part of autonomous Poland. J. Gabrys. British Review 9:189.

Claims of Lithuania. G. F. Lees. Contemporary Review 112:178 Aug., 1917.

Claims of Lithuania. M. Naujaskas. New Europe Dec. 28, 1918 p. 252.

Independence for the Lithuanian Nation. Statement setting forth the claim for independent government and freedom in terms of peace for Lithuania, by the Lithuanian National Council in the United States, presented by Mr. Lodge. U. S. Congress Senate Document no. 305 65th Congress 3rd session.

Lithuania: facts supporting her claim for reestablishment as an independent nation. Dr. J. Bielskis. Washington, Lithuanian National Council, 1918.

Lithuanian recognition advocated by the Hon. W. G. McAdoo, Dr. H. A. Gibbons, and the Hon. W. M. Chancellor. Washington, Lithuanian Information Bureau, 1921.

Lithuania's case for independence. T. Norus and J. Zilius. Washington, B. J. Johnson, 1918.

JEWS IN LITHUANIA

Among the Jews in Lithuania. L. Levinson. Missionary Review 40:913 Dec., 1917.

Jewish and Polish question in Lithuania. Viganas. London, 1919.

Lithuanian Vaad. M. Vishnitzer. Menorah Journal March. 1931 p. 261.

LANGUAGE AND LITERATURE

Brief Lithuanian grammar. Rev. P. Saurusaitis. Waterbury, 1900.

Elements of the comparative grammar and the Indo-Germanic languages. K. Bruggmann. New York, Westermann, 1888.

Lithuania: a drama in one act. R. Brooke. Cincinnati, Stewart & Rice, 1915.

Lithuanian clergy and literature. F. A. Palmieri. Catholic World 110:161 Nov., 1919.

Lithuanian - English dictionary. 2 v. A. Lalis. Chicago, Lietuva, 1915.

Lithuanian etymologies. H. H. Bender. American Oriental Society Journal 42:186 1922.

Lithuanian folk songs. E. J. Harrison. Folklore 43:301 1932.

Lithuanian-Latvian mythology. Prof. E. W. Wolter. International Folklore Archives. Chicago, 1893.

Materials for the history of the Lithuanian Bible. R. Steel. Library 2nd ser. 8:57 Jan., 1907.

Modern books in Lithuanian. F. Galinis. Library Journal 57:816 Oct., 1932.

Religious customs in Lithuania. J. Hastings, ed. in Encyclopedia of Religion and Ethics. London, Macmillan, 1920.

Sun myths in Lithuanian folk songs. Prof. G. D.

Chase. American Philologic Society Association Transactions and Protocol 31:189 1900.

LITHUANIANS IN THE UNITED STATES

Chicago: housing conditions. Lithuanians in the 14th ward. E. Hughes. American Journal of Sociology 20:289 Nov., 1914.

Cooperation among the Lithuanians in the U. S. Rev. F. S. Kemešis. Thesis, Catholic University; also reprinted in Monthly Labor Review 19:192 Aug., 1924.

From Lithuania to the Chicago stockyards. A. Kaztauskis. Independent 57:241 Aug. 4. 1904.

Lithuanian Americans. J. S. Roucek. In Our Racial and National Minorities. New York, Prentice-Hall, 1937.

Lithuanians — their life and background. J. F. Doherty. J. Mayer, ed. New York, n. p., 1921.

Lithuanians in America. A. Kaupas. Charities, 13: 231 Dec. 3, 1904.

Lithuanians in the United States. Konrad Berco-vici. Century 111:36 Nov., 1925.

Lithuanians in the United States. Literary Digest April 19, 1919.

MEMEL CONTROVERSY

Foreign office and Lithuania. V. J. O'Hara. Contemporary Review 125:745 June, 1924.

Germany - Lithuania. Time Oct. 7, 1933 p. 20.

Lithuania's rights to Memel. Current History 17: 275 Nov., 1922.

Memel and Nazis' rush to the East. Literary Digest Oct. 5, 1935 p. 13.

Memel Controversy. London, Lithuanian Information Bureau, 1925.

Memel situation. E. J. Harrison. Saturday Review 159:95 Jan. 19, 1935.

Nazi activities in Memel. R. Thompson. Current History 41:628 Feb., 1935.

Question of Memel. London, Eyre & Spottiswoode, 1924.

Settlement of the Memel Controversy. M. Spence. Current History 20:233 May, 1924.

Why Hitler wants Memel. H. C. Wolfe. Current History Jan., 1938.

Liepos 4 Lietuvoje

(Kun. Jono Balkūno, Kunigų Vienybės Centro Pirmininko kalba pasakyta Kaune liepos 4 d. s. m. Vytauto D. Muziejuje minint Jungtinių Valstybių Nepriklausomybės šventę. Kalba buvo perduota per Kauno radio.)

Ne tik Lietuvos valstybės džiaugiasi savo nepriklausomybės dvidešimties metų sukaktimi, bet su ja kartu džiūgiau ir jos išeivija, trečioji tautos dalis. Mes, Amerikos lietuviai, savo džiaugsmu dalijamės su Jumis, nes mūsų dirbtai, aukota ir rūpintis, kad Lietuva būtų laisva, nepriklausoma, savarankiška valstybė. Mes, gyvenę laisvoje, demokratinėje šalyje, tą laisvę įvertiname ir branginame. Ši diena — liepos ketvirtoji — ypatingu būdu mūsų švenčiama, ne tik kaip Amerikos Jungtinių Valstybių nepriklausomybės paskelbimo diena, bet taipgi kaip Amerikos Lietuvos Laisvės Diena. Plačioji išeivija ją pavadinusi Lietuvių Diena. Šiandien ji ruošia pamaldas, eisenas su legionieriais, piknikus, vakarelius, paskaitas ir kita. Vadinas, Liepos Ketvirtoji yra Amerikos Lietuvos tautinė šventė. Padėka tad priklausantiems Lietuvių ir Amerikiečių Draugijai, kad ji čia, Lietuvos laikinojo sostinėje, šioj garbingoj įstaigoj ir šalia nežinomo kareivio už laisvę žuvusio kapo tos tradicinės šventės minėjimą paruošė.

PRIESPAUDOS LAIKAI

Rusų sprespaudos laikais Lietuva ne tik kaip valstybė bet ir kaip tauta beveik neegzistavo, arba, tiksliau sakant, negalėjo egzistuoti. Buvo gyva tik Vytauto Didžiojo laikų lietuvių dvasia; bet ir ta negalėjo laisvai reikštis. Žiauri žandaro kumštis stengėsi užslopinti kiekvieną atsiradusią lietuvių liepsnelę. Visokiais persekiojimais, trėmimais, skerdynėmis terorizavo lietuvių, kad tik išspaustų iš jų paskutinę lietuvių dvasią, kad panaikintų lietuvišką sąmonę. Norėjo carai matyti dabartinės Lietuvos teritorijoj grynai rusišką kraštą. Bet tas jiems ne taip lengvai sekėsi. Močiutė prie

ratelio pasakojo vaikučiai apie senovės lietuvių garsius žygius, apie rusus prispaudėjus, apie tėvynės meilę. Ji perduodavo jaunai gyvybei visą savo meilę Lietuvai, mokė poterių, paslapčiom mokė iš lietuviškų knygų skaityti.

Kantrūs buvo lietuviai. Pasisėmę iš motinos prie ratelio žinių, jau eidavo ir skleidavo jas apylinkėj. Maža jų buvo — nešdavo šviesą iš Prūsų. Lietuviškas žodis ar raštas buvo meilesnis už viską. Kiek daug pasiaukoję lietuviško žodžio skleidėjai — sunku įsivaizduoti. Tas jų darbas neįkainuojamas.

MŪSŲ IŠEIVIJA

Už lietuvių darbą daugeliui teko gelbėti savo kailį sprukimu į užsienį. Tokių lietuvių apaštalių pasprukusių iš Rusijos valdomų ribų buvo nemaža. Dauguma jų danginosi Amerikon.

Lietuva buvo prislopinta, vargu surakinta. Vargo verčiami, mūsų žmonės vyko pasaulin laimės ieškoti. Amerika ne šimtais, bet tūkstančiais jų priglaudė.

Ypač Rusų - Japonų ir Didysis Karas išsklaidė lietuvių po visą žemės rutulį. Kiekvienas atrado sau naują tėvynę, kuri gal ir ne taip meili buvo, bet ekonominiai reikalavimai vertė prisitaikinti prie vietos sąlygų. Amerikos Jungtinių Valstybių ir čia davė geras gyvenimo sąlygas, priglaudė. Net vėliau, jau atgavus Lietuvai nepriklausomybę, del įvairių asmeninių ar ekonominių sumetimų, daug lietuvių paliko savo gimtąjį kraštą ir įsikurdino pas mus Amerikos Lietuvoje. Tad šia proga noriu pareikšti savo pasipiktinimą išgyvenusia kad Amerikon bėgo tik arkliavagiai, žudikai ir panašūs. Lietuva davė išeivijai savo geriausius sūnus ir dukteris. Šie, radę sau antrąją tėvynę, kūrė laisvą gyvenimą. Mes esame dėkingi Lietuvai už mūsų olinierius darbuotojus, kaip Juškevičių, Končių, Kriaučiūną, Burbą, Miluką, Urbonavičių, Širvydą, Kru-

Tautinės dienos iškilmės Molėtuose, birželio 29 d. Išrodo, kad šiais metais Lietuvos vyriausybė labai užimta ruošimu iškilingų dienų. Tokios dienos ruošiamos beveik kiekviename didesniame miestelyje. Bet didžiausios šių metų iškilmės buvo Kaune. Tai Pavasarininkų kongresas, kuriame ne vien vyriausybės atstovai dalyvavo, bet dalyvavo ir Lietuvos Katalikų Bažnyčios vadai — vyskupai, kunigai ir įžymieji pasaulionys. Pavasarininkų kongreso iškilmės buvo tai Lietuvos jaunimo pasirodymas. Tik gaila, kad TSB., neva bešališkas propagandos biuras, mato ir mus informuoja tik apie vyriausybės ruošiamas iškilmes. Lietuvos katalikų veikimą, jų iškilmes paneigia. Laukiame vaizdų iš Pavasarininkų kongreso.

šinską ir vėliau visą eilę naujų darbininkų. Šie ne užkasė iš Lietuvos atsiužtus talentus, bet juos savo tėvynei paaukojo, su-naudojo. Kai Lietuvą slėgė caro jungas, amerikiečiai organizavosi gelbėti, šelp-ti, šviesti. Laisvi būdami, kėlė laisvės šūkius. Iš pat pradžių įvairiausiais būdais darė įtaką žodžiu ir raštu. Visados pirmose eilėse rasdavosi amerikiečių — šviesti, gelbėti. Dažnai savo reikalus užmiršdavo, kad padėti tėvynei.

Reta šeima Lietuvoje, kuri neturėtų giminių Amerikoje. Dažniausia jos ir yra šelpiamos amerikiečių. Visa eilė ūkių jų atstatyta, pagerinta. Visa eilė žmonių išmokslintų, jų paruoštų gyvenimui. Mes visai teisingai galime didžiulius savais žmonėmis Lietuvoje; jie užima aukštas vietas mokslo, ekonomijos, finansų ir politikos srityse.

Neminėsiu amerikiečių nuopelnus spaudoje, spaudos draudimo ir prieškariniais laikais; neminėsiu nė paramą duotą apšviesti per Žiburį, Saule ir Rytą. Bet negaliu praeiti 20 metų sukaktį minint nepastebėjęs kiek išeivija prisidėjo prie Lietuvos nepriklausomybės iškovojimo. Amerikiečiai ruošė tautai nepriklausomybę, kai čia kanuolės dundėjo ir žiaurusis okupantas valdė.

AMERIKIEČIŲ LIETUVIŲ DARBUOTĖ

Tat karo pradžioj — 1914 m., rugpiūčio 21 — 22 dd., Lietuvių Politškas Seimas Chicagoje įsteigė Tautos Fondą nukentėjusiems nuo karo šelpiti ir kovai už nepriklausomybę, nes jau šis Fondas rūpinosi Lietuvai politinę nepriklausomybę išgauti. Per aštuonis metus šis Fondas išeivijoj surinko virš pusės milijono dolerių, ir visa tai tautiniam darbui. Buvo ir kitų organizacijų panašiai dirbusių ir dideles sumas surinkusių.

Jau 1914 m. lapkričio mėnesyje susiorganizavo Amerikoje Tautos Taryba.

Si Taryba pradžioje pasisakė tik už autonominę Lietuvą, bet 1917 m. sausio mėnesyje paskelbė pirmąją Lietuvos nepriklausomybės deklaraciją. Taryba siuntė delegacijas Lietuvos ir Europon 1916 m., vėl 1917 metais. Taryba siuntė delegaciją ir į Taikos Konferenciją. Delegacija visada tarėsi su Lietuvos politikais, savo įtakme pasivairius diplomatus lengvino ir ką tik atgimusios Lietuvos diplomatams. Taryba veikė ir į Amerikos Jungtinių Valstybių vyriausybę, išgaudama palalpą ir net politinį pripažinimą. Tarybos informacijos biuras Washington'e vėliau Prancūzijoje ir Šveicarijoje, atliko neįkainojamą darbą. Būtų perdaug man čia išskaičiuoti kiek išeivija moraliai ir mateliai-liai yra prisidėjusi prie nepriklausomybės išgavimo.

Josios rūpesniai tuomi nepasibaigė. Amerikiečiams parūpo atstatyti nu- alintą Lietuvą. Kūrėsi bendrovės, baikai. Vieniems darbas sekėsi, kitiems ne. Neužteko, kad amerikiečiai visada rodė gerą norą ir aukoję tūkstančiais dolerių. Juk ir Lietuvos pas-kola amerikiečiuose buvo labai pasekminga. Tokį pat pasiaukojimą rodo ir dabar lietuviai. Lietuva ir dabar laiškais, palikimais ir turizmu surenka nevieną milijoną litukų.

Amerikietis lietuvis ne tik diplomatija, politika ir finansais gelbėjo Lietuvai. Kas žino, kad šis nežinomas kareivis nėra Amerikos lietuvis. Už tautų atva-davimą, už laisvę daug lietuviško jaunimo paguldė galvas Prancūzijos laukuo-se. Kūrimosi metais savanorių eilėse petys į petį žy-giavo prieš Lietuvos puoliku-s. O dar kiti tūkstančiai organizavosi Amerikoje vykkti Lietuvon ir vaduoti tėvyne ir jos sostinė Vil-nių. Kur jis nebūtų, lietu-vio širdis vienoda, plaka tė-vynės meile ir jai pasiauko-jimu. Amerikiečiai ir Klai-pėdos atvadavime dalyva-vo.

MŪSŲ LAKŪNAI

To buvo maža. Štai du ty-lūs žemaičiai kruopščiai dirba sunkų darbą, renka centą prie cento, kad dar negirdėtu būdu išgarsintų lietuvių ir Lietuvos vardą. Jie nežino, kad už garsinimą teks jiems gyvybę už-mokėti. Nutraukdami nuo savęs geresnį duonos kąs-nį, įsigija lėktuvą, ne pa-gal paskutinius technikos reikalavimus, bet papras-čiausi, kurs, jų nuomone, gali patarnauti tokiam di-deliui žygiui. Savo testa-mente, kaip tikri Lietuvos sūnūs, nors jau buvo apsi-pratę su naująja tėvyne, rašo: "Tad gi šį savo skri-dimą skiriame Tau, Jauno-jai Lietuvai!"

Ne garbė juos traukė į mirties nasrus, ne pasipel-nymo tikslas; jie norėjo parodyti, kad pasaulio kon-glemerate yra gyva tauta ir valstybė, kurios vardas Lietuva. Šiam tikslui pa-brėžti jiedu ir savo lėktu-vą pavadino Lituanica! Sunkiai atsiplėšęs nuo pa-jūrio žemės, kovoja su klastingojo Atlanto vėjais, pasiekia žemyną ir... prie pat tikslo, ant slenkščio į triumfą, seniausios Lietu-vos priešio kryžiuočio žemėje sutinka giltinę. Tie didvyriai buvo Darius ir Girėnas. Neįvertinti mums tuodviejų Amerikos lietu-vių taip didelis ir karžygiš-kas darbas. Jiedu įrodė pa-sauliui, kad Lietuva ir lie-tuviai yra du gyveną fak-toriai. Jie davė pavyzdį, kaip reikia mylėti motiną Lietuvą, nesigailint už ją ir gyvybę paaukoti. Jie net savo mirtį ir Lituanicos žuvimą paaukojo Lietuvai.

Tebūnie jiems garbė per amžius, o pasirijimas — pavyzdžiu visiems lietu-viams, kaip reikia mylėti tėvynę.

Turime ir daugiau žymių asmenų garsinančių lietu-vių vardą užsienyje: sporti-ninkus Šarkį ir Gudmaną. Netrukus visa eilė jų at-vyksta Lietuvon dalyvauti Olimpiadoje.

JOS LAIMINGI
Matome, kad tiek Nepri-

klausomos Lietuvos, tiek užsienio lietuviai, ugdė sa-čiai gyvena. Spauda, nors vyj tėvynės meilę, garsino Lietuvos ir lietuvių vardą ne ir tautinę vagą. Jaunoji ir stengėsi neleisti užgesti karta mokinama. Bet mes lietuvių liepsnelei.

Jūs, gerbiameji, laimingi dabar atstatę savo nepri-klausomą valstybę. Sava šalis, gyva vyriausybė, lie-tuviškas veikimas, sava mokykla, sava prekyba, sava kariuomenė, savo kal-ba. Nėra kas varžo, perse-kioja. Dauguma amerikie-čių grįžta, taip sakant, į pasakų šalį. Neišpasakytai džiaugiasi lietuviška pa-žanga, lietuviška kultūra, lietuvišku gyvenimu. Jo širdis ištroškusi tautiško peno, gerte geria social iš lietuviško šaltinio.

Taip, brangieji, jis di-džiujasi Lietuva ir negai-la jam tų aukų bei darbų paaukotų Tėvynei. Mūsų širdyse teka lietuviškas kraujas ir plaka vienu rit-mu su Jūsų širdimis. Jūsų laimėjimai yra mūsų lai-mėjimai; Jūsų džiaugsmas yra mūsų džiaugsmas; Jūsų liūdesys yra mūsų liū-desys; Jūsų troškimai yra mūsų troškimai; Jūsų sie-kiai yra mūsų siekiai. Nes Jūs Lietuva yra mūsų Lie-tuva.

Atversiu dabar ir kitą mūsų lietuviško gyvenimo lapą, t. y. mūsų išeivijos gyvenimą. Ten nėra tiek džiaugsmo, nesimato lai-mėjimų, nerandi tų siekių. Kai kas sako, Amerikos Lietuva dar gyva. Nenoriu būti perdideliu pesimistu. Stengiuos būti realistu. A-merikos Lietuvos, kaip to-kios, perspektyvos yra ne-daug žadančios. Tiesa, mū-sų kolonijos nusagstytos bažnyčiomis, mokyklomis, įstaigomis, prekybiniai na-

mais. Lietuviai pasiturin- užsienio lietuviai, ugdė sa-čiai gyvena. Spauda, nors vyj tėvynės meilę, garsino Lietuvos ir lietuvių vardą ne ir tautinę vagą. Jaunoji ir stengėsi neleisti užgesti karta mokinama. Bet mes lietuvių liepsnelei.

Jūs, gerbiameji, laimingi dabar atstatę savo nepri-klausomą valstybę. Sava šalis, gyva vyriausybė, lie-tuviškas veikimas, sava mokykla, sava prekyba, sava kariuomenė, savo kal-ba. Nėra kas varžo, perse-kioja. Dauguma amerikie-čių grįžta, taip sakant, į pasakų šalį. Neišpasakytai džiaugiasi lietuviška pa-žanga, lietuviška kultūra, lietuvišku gyvenimu. Jo širdis ištroškusi tautiško peno, gerte geria social iš lietuviško šaltinio.

Todėl supraskit mūsų rū- pesčius ir vargus. Gyveni-mas keičiasi, ir mes su juo. Jei jau amerikiečiai ma-žiau remia tėvynę, jei ne-simato to entuziazmo, tai tik dėlto, kad mes save už-miršę Jums padėjome. Sa-vo namus apleidome Jums gelbėti. Dabar susipratome savais namais rūpintis. Laikas, ir labai laikas, at- statę Lietuvą, susirūpinti Amerikos Lietuva. Juk tai tautos trečia dalis. Tikėda-mi į sveiką amerikizmą, būtų nuodėminga apleisti lietuviškumą.

Tad šioj garbingoj die-noj, ir taip šventoj nuotai-koj, galiu iškilmingai pa-sakyti: mes mokėjome gy-venti ir dirbti; sąžiningai savo pareigas atlikti; skru-pulingai tėvynei skolas gražinti, mokėsime ir to-liau aukotis, lietuvišką darbą tęsti ir Amerikos Lietuvą atstatyti. Kaip Darius ir Girėnas sakau — "Tad gi šį mūsų pasirijimą sudedu Tau, Jaunoji Lietu-va!"

Didžiausia apgavystė y-ra pretenduoti į valdovus ir neturėti tam sugebėji-mo.

Ksenofontas.

Profesionalai, bizniteriai, pramonin-kai, kurie skelbina "Darbininke" tikrai verti skaitytų paramos.

KUNIGŲ VIENYBĖS SEIMAS

Einant įgaliojimu Centro Pirmininko, Kun. Jono K. Balkūno, dabar esančio Lietuvoje, ir sekant Kunigų Vienybės Konstitucijos, par. 21, šiuomi skelbiu Kunigų Vienybės Seimą, Ketvirtadienį, Rugpiūčio 25 d., 1938 m., 10:00 valandą ryte, Hotel New Yorker, New York, N. Y. Visi Amerikos Lietuviai Kunigai raginami dalyvauti tame Seime.

Kun. K. E. Paulonis,
K. V. Centro Raštininkas.

BROCKERT'S ALE

PADARYTAS IŠ LIETUVOS PARVEŽTŲ MIEŽIŲ

IŠ KRANO IR BUTELIUOSE!

Jei norite atsigerti skanaus alaus ar ale, kuris yra padarytas iš Lietuvos parvežtų miežių, atėję į tavernus ar restoranus prašykite BROCKERT'S. Paragavę BROCKERT'S — jo visuomet reikalausite.

Brockert's ALE

60 Ellsworth St.
Worcester, Mass.

Telefonas
Worcester, 5-4335

BOSTON BRANCH
1410 Columbia Rd.,
South Boston

PHONE
So. Boston
2271